

Mesečna naročnina
25 Din, za inozemstvo
40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 46 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2959 — nočna 2954, 2954 in 2959

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SCLOVENECC

Ček račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inozemce;
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Korporacije v Italiji

Korporativna ureditev socialnega in gospodarskega življenja je stvar, ki danes zanima ves svet. Zato se ni čuditi, da se vedno znova obračajo očci sociologov in politikov v fašistično Italijo, ki v zunanjem svetu velja za korporativno državo. S korporativnim sistemom naj bi Italija pokazala svetu, kako iziti na gospodarskem in socialnem polju iz liberalnega gospodarstva in ustvariti gospodarski red, v katerem ne prevladuje osebnih gospodarskih interesov, temveč ima prvenstveno mesto javna, socialna dobrobit —, kjer je torej proizvodnja pod primerno javno kontrolo in disciplino brez razrednega boja, ki dandanes razjeda mozek obstoječega gospodarskega in družabnega reda. Na svoje presenečenje pa mora svet vedno znova ugotoviti, da kljub velikim naporom fašizma Italija še do danes ni resnična korporativna država, da ima pač korporacije po imenu, ki pa so zanjkrat še brez prave vsebine.

Že 3. aprila 1926 je bilo ustanovljeno ministrstvo za korporacije, ki jih je Giuseppe Bottai, kateremu je ministrstvo bilo poverjeno, definiral kot »komiteje interesnih zastopnikov gotove panoge gospodarskega življenja«. Korporacija naj bi bilo stanovsko zastopstvo, sestavljeno iz specialistov in strokovnjakov neke določene gospodarske panoge, n. pr. trgovine, v katerem naj bi bili delodajalci in delojemalci v enakem številu zastopani. Toda to ministrstvo je ostala bolj teorija kot pa živa institucija. Gospodarsko življenje se je slejkoprej ventiliralo v sindikatih, to je strokovnih organizacij bodisi delodajalcev bodisi delojemalcev. Fašisti so dobro čutili, da stvar ne funkcionira. Kajti sindikati tudi v Italiji niso izgubili svojega razrednega stališča. Dokler se je fašizem boril proti komunističnemu sindikalizmu Sorrellove zamisli, so takšni sindikati imeli za fašizem poleg bojnega brez dvoma tudi idejni pomen. Ko pa se je ta nasprotnik umaknil oziroma skrnil, so pa fašistični sindikati prenesli svoje delovanje na izključno gospodarsko polje in sicer po čisto liberalnih oz. marksističnih načelih, kjer delovni trg narekuje taktiko. Ravno v tej točki fašizem ni mogel in še do danes ne more zatajiti, da je izšel iz razrednega revolucionarnega pokreta. Za korporativno zgraditev družbe, pa naj bi so vertikalno ali horizontalno (po kategorijah), so se fašistični sindikati, temelječi na razrednem egoizmu, vrlo slabo izkazali.

Stvar pa je bilo vendarle treba na nek način spraviti v gibanje in tako je 27. jan. 1931 izšel po neštevilnih sejah vlade nov dekret, ki ustanavlja Narodni svet korporacij (Consiglio Nazionale delle Corporazioni), ki je sestavljen iz sedmih sekcij ali korporacij, katerih sleherni zastopa eno kategorijo gospodarstva: industrijo, poljedelstvo, trgovino, bankarstvo, promet na suhem in morju, svobodne poklice in umetnike. Vsaka korporacija zase je konfederacija v dotično gospodarsko panogo spadajočih delodajalcih in delojemalcih strokovnih organizacij po paritetnem zastopstvu. Tako so sestavljeni Narodni svet korporacij je imel nalogo, da v okviru obstoječe zakonodaje vrši četrto funkcijo: dajati smernice glede delovnih pogojev in delavskih pogodb, biti posvetovalen organ, razsodišče in končno dajati smeri in informacije glede splošnih gospodarskih pogojev. Italijansko časopisje in javno mnenje si je tedaj od tako zasnovane institucije zelo mnogo obetal.

Kako pa se je Narodni svet korporacij dejansko obnesel, nam pove voditelj poljedelskih strokovnih organizacij in fašistični poslanec Razza, ki o stvari z dokajšnjo prostodušnostjo razpravlja v »Lavoro Fascista«. Tam beremo, da je narodni svet »scenerija, za katero ni drugega kakor zijajoča praznina«. Kar tiče smernic delovnih pogojev, pravi Razza, je itak že vse urejeno v tarifnih pogodbah. Če pa se po pogodbenika nista mogla sporazumeti pri pogajanjih za tarifo, pa tudi korporacija ne more ničesar ukreniti, ker sme po besedilu zakona razsoditi le v tem slučaju, ako obe stranki pristane na njeno posredovanje. Razza oporeka korporacijam tudi pomen kot posvetovalen organ, češ, da jo eden in drugi res vpraša za svet, a končno birokracija napravi, kar se njej prav zdi. Celo to se dogaja, da korporacijski minister predlaga ministrskemu svetu vsenogoče predloge in dekrete, ne da bi vprašal za mnenje prizadetih korporacij. Vidi se, da bi pisatelj rad povedal, česar ne more: Stranka vse odločuje po svojih političnih vidikih brez ozira na korporacije! Zato pravi: »Le dajmo čim več govoriti o korporacijah, toda nikoli nikar nanje ne mislimo!« Kot izmirjalni organ, se Razza zde korporacije preveč neukreten in počasen aparat. Po pisateljevem mnenju korporacije tudi ne vrše naloge, ki bi naj jo imele kot gospodarski svet, ki bi dajal smernice za splošno gospodarsko življenje. (Najbrže je fašizem hotel s to institucijo nekaj podobnega, kakor je v Rusiji vodstvo petletnih gospodarskih načrtov.) Toda tragika vsega je v tem, da korporacij sploh niče ne vpraša za mnenje. Kar se stranki zdi umestno, uredi parlament in javna uprava. »Zato so korporacije,« zaključuje Razza svojo razpravo, »kakor tisti zapozneli posetnik gledališča, kateremu gledaški ravnatelj nudi na razpolago celo gledališče, ki pa takoj pri vstopu v dvorano opazi, da ni nobenega sedeža več praznega. To je, odkrito povedano, položaj naših korporacij.«

Radi takšnih in podobnih kritik (stvarno kritiko nad korporacijami je n. pr. ves čas izvajala katoliška revija v Milanu Rivista Internazionale di Scienze Sociali e Discipline Ausiliarie), je vodstvo fašistične stranke bilo prisiljeno, da nekaj ukrene. Letos spomladi je izšel dekret (16. maj), ki daje korporacijam značaj državnih organov (Corporazioni di Categoria), da bi se na ta način lažje uveljavljale in tako doprinesle k »sintezi gospodarskih interesov«. Topot so glasovi listov bili previdnejši: splošno so le izražali upanje, da bo s takšno preureditvijo nastopila »zarja gospodarskega izmirjenja v državi«. Kajti že so se pokazale nove težkoče glede reorganizacije in uvrstitve korporacij v državni organizem.

Klic Francije razburkani Evropi:

Nočemo diktature velesil



Zeneva, sedež Zveze narodov in razorožitvene konference

Zeneva. 15. nov. Besede francoskega zunanjega ministra Paul-Boncourja, da se morajo pogajanja za razorožitev nadaljevati edino pod okriljem Zveze narodov, so prijatelje Zveze narodov razveselile. Paul-Boncour je poleg tega krepko poudaril, da Francija ni med tistimi državami, ki izdajajo svoje zaveznike in dostavi, da francoska republika ostane zvesta svojim zaveznikom, Mali zvezi in Poljski. Hotel je očitno poudariti enotnost Francije in njenih zaveznikov v zunanji politiki. Omenil je še, da pakt štirih nikakor ne more nadomestiti Zveze narodov in dostavi, da ta pakt nikakor ni oslabil odnosov med Francosko ter Malo zvezo in Poljsko.

Francija je s svojimi zavezniki zavzela torej povsem jasno stališče glede razorožitvene konference, stališče, ki je bilo pač že prej znano v Zenevi. Paul-Boncour je dejal, da je Francija pripravljena pogajati se tudi drugje, torej ne ravno v Zenevi, toda dostavi je takoj, da se ta pogajanja morajo vršiti v duhu in v okviru Zveze narodov. Francija in njeni zavezniki se še vedno odločno borijo za ugled Zveze narodov, ki jo prav te dni zopet rušijo Berlin, London in Rim s predlogom za novi četrti pakt, kateremu naj bi bil za osnovo prvotni Mussolinijev predlog od marca 1933. Herriot je ob neki priliki dejal, da je Francija nad tem predlogom izvršila ortopedično operacijo in ga spravila v sklad s pravila Zveze narodov, da bi na ta način zadostila željam svojih zaveznikov. Toda danes so sprito nemške trmoglavosti v MacDonaldovem srečanju zopet vstale simpatije za prvotni četrti pakt, kakor ga je Mussolini predlagal in ki bi končno izročil usodo Evrope štirim velesilam ter tudi pravno zapečatil klasifikacijo evropskih držav v enakopravne in podrejene.

McDonaldova dvojna igra

Danes je že javna tajnost, da se med Rimom in Londonom vršijo pogajanja, kako naj bi se obnovila razorožitvena pogajanja, oziroma, kako naj bi se Nemčija zopet priključila k njim. Ker je Nemčija izstopila iz Zveze narodov in še vedno vztraja na stališču, da se splošne razorožitvene konference v Zenevi nikakor ne bo udeležila, so v Londonu in v Rimu mnenja, da bi bilo mogoče obnoviti ta pogajanja edino v okviru pakta štirih. Paul-Boncour je to možnost končno izključil. Prijatelji Zveze narodov odobravajo jasne besede Paul-Boncourja in pripominjajo, da bi bil morebitni razorožitveni sporazum med štirimi brez vsakega pomena, ker bi nanj ne pristala Mala zveza, ne Poljska, ne sovjetska Rusija in tudi ne Turčija. Takšen sporazum bi prinesel sicer Nemčiji toliko zahtevano enakopravnost, a bi na drugi strani ustvaril kategorijo podrejenih držav.

Grožnja predsednika razorožitvene konference Hendersona, da odstopi, je treba spraviti v zvezo s zakulisnimi intrigami proti konferenci, katerih se udeležuje Italija in tudi Anglija. Henderson je

svoj namen sporočil najprej v London, to je angleški vladi in šele iz Londona so vesti v resnici potrdili. Henderson je skušal na ta način vplivati v prvi vrsti na angleško vlado, naj bi končno razgrnila svoje karte v zadevi razorožitve. Henderson je takoj po prvih sejah začutil, da nekatere velesile izigravajo konferenco in s tem indirektno tudi njega. Predvsem je italijanski delegat Soragna izjavil, da bo odslej prisostvoval konferenci samo kot »opazovalec«. Kakor znano, je Hendersona ta izjava silno vznemljila, reagiral je tudi nanjo z odločnimi besedami, da bi morali narodi po 15 letih po sklepu premirja pokazati več spravljivosti, toda Italijani so vztrajali pri svojem stališču. Tudi italijanska izvedenka, polkovnik Bianchi in g. Ruspoli sta na poznejših sejah ponovila italijansko rezervo.

Grobokopi Zveze narodov?

Ves trud, da bi se končno vendar našel sporazum za razorožitev, je bil zaman. O takozvanem pariškem sporazumu, ki ga je javil angleški zunanji minister John Simon 14. oktobra razorožitveni konferenci in na katerega je takrat pristala tudi Italija, ni danes več sledu. Sporazum je bil bil takrat malodane popoln, kajti strinjale so se z njim poleg Francije tudi Anglija, Amerika, države Male zveze in Poljska ter Italija, toda Nemčija je sprito tega enotnega nastopa posegla po skrajnem sredstvu in odšla iz Zeneve. Danes ni

Mussolini proti Zvezi narodov in o korporacijski Italiji

Rim, 15. nov. b. Resolucijo fašističnega korporativnega sveta o organizaciji novih korporacijskih ustanov je šef italijanske vlade Mussolini obravnaval v svojem govoru, ki ga je imel na zaključni seji fašističnega korporativnega sveta. Mussolini je predvsem poudarjal, da je svetovna kriza kriza obstoječega družabnega sistema. Načrt kapitalistične proizvodnje je nesodoben in škodljiv, pri tem pa je treba vedeti, da kapitalizem in buržuazija nista isto. Ekonomski zakon o potrošnji in ponudbi preneha sedaj veljati kot temeljno pravilo gospodarskega življenja, ker se po kartelih in trstih lahko po mili volji vpliva na ponudbo in potrošnjo. To je ravno ekonomskemu liberalizmu smrtni udarec.

Prve zapreke je postavila svobodnemu gospodarstvu Amerika, nato pa Velika Britanija in tako je prišlo do zmešnjave. Dva človeka sta postala predstavnika tega položaja: švedski industrijalec Kreuger in pa Američan Insull. To je faza splošnega kapitalizma, ko so se producenti zanašali na to, da potrošnji ni konca ne kraja. Danes po-

res ne zavedajo, da korporacije ne morejo ne delovati in ne živeti, ako jim država ne bo odstopila nekaj svoje oblasti.

Morda bo v večeršnjem »Slovencu« napovedana reforma ustave prinesla korporacijam kaj več razmaha in aktualnosti. Dosedanja politično predstavnostvo, ki je izvajalo zakonodavno oblast, se bo po teh vestih preuredilo in spopolnilo s korporativnim predstavnostvom. Seveda je glavno vprašanje, kakšne bodo kompetence tega korporativnega predstavnostva. Po vsej priliki bo zgolj posvetovalen organ, ker se v isti sapi že poroča iz Rima, da bo zakonodajna oblast prešla v celoti na fašistični svet... Bistveno torej — vsaj kolikor se da sklepati iz prvih vestí — tudi napovedana reforma ustave dosedanjega absolutno podrejenega razmerja korporacij do omnipotentne države ne bo spremenila.

Ravno radi tega se fašistična Italija ne more nazivati stanovsko urejena država, kar je katoliški ideal. Stanovsko urejena država je namreč zgrajena na kvadrirani samoupravni h stanov, kar pa fašistične korporacije še zdaleka niso.

Trije grobokopi Zveze narodov Hitler, Mussolini in MacDonald vzajemno pripravljajo nadlodo velesil nad malimi državami...

tu razen francoskega delegata Massiglia nobenega predstavnika, ki bi lahko govoril v imenu velikih držav. Norman Davis je odšel, za njim Cadogan, nato še italijanski delegat Soragna.

In Henderson je že računl, da bo 29. novembra predložil vladam končni načrt razorožitvene konvencije, da bi ga odobrile; 4. decembra naj bi o njem razpravljali glavni odbor.

Splošno sodijo, da je Hendersona najbolj zadel dvojna igra angleške vlade, ki drži pokoncu »fasadoc razorožitvene konference v Zenevi samo zato, da bi lažje v ozadju pripravljala drugo konferenco izven okrilja Zveze narodov. Vse kaže, da je ta razorožitvena konferenca že pokopana in »Journal des Nations«, neustrašen zagovornik ideje Zveze narodov, dostavlja, da so njeni pogrebi Hitler, Mussolini in MacDonald. Ti nosijo tudi odgovornost pred celim svetom.

Bližnji dnevi bodo odločilni ne samo za razorožitveno konferenco, marveč v vsej verjetnosti tudi za Zvezo narodov samo. Vse je odvisno samo še od vprašanja, ali se bo Francija vdala pritisku Anglije, Italije in Nemčije, ki stremijo za direktorijem štirih velesil. Francija tega ne bo storila, ker ima poleg drugih držav za seboj v tem pogledu tudi Rusijo.

V krogih Zveze narodov se silno nepopolno izražajo o MacDonaldovi zunanji politiki, češ, da je naivna. MacDonald računa, da bo Francija v skrbi za angleško prijateljstvo ali za »entente cordiale« ter za ohranitev »enotne fronte« pristala na pogajanja med štirimi. Celo nekdanji tajnik Zveze narodov sir Eric Drummond, ki je postal angleški poslanik v Rimu, se v zadnjem času zavzema za diktaturo štirih velesil, ki naj bi vodile Evropo. Celo pravila Zveze narodov naj bi se prikrilila, tako da bi te velesile imele v njej svo besedo. Napoti tem načrtom je zanjkrat tudi formalna dolžba, da se smejo pravila Zveze narodov spremeniti samo, ako pristanejo na spremembo vsi njeni člani. Toda druga ovira je brezvladno učinkovitost: Kakor so marca meseca vstale vse male države proti paktu štirih in si je končno tudi Francija povsem osvojila njihovo stališče, tako bodo tudi zdaj brezvladno enotno nastopile proti diktaturi štirih, ali prav za prav treh. In Paul-Boncour je slovesno dejal, da Francija ne bo zapustila svojih zaveznikov...

staja ekonomsko stanje brez državne intervencije nevzdržno.

Evropa lahko poskuša, da ponovno prevzame v svoje roke krmilo civilizacije, če bo preje našla politično edinstvo. Tak politični sporazum v Evropi pa se ne more doseči prej, predno se ne popravi velike krivice. In radi tega je prišla Evropa zaradi gorajh razlogov v silno težak položaj.

Proti Zenevi

Mussolini je nato govoril o Zvezi narodov, ki je po njegovem popolnoma izgubila svoj politični značaj. V njej danes niso ne USA, ne sovjetska Rusija, ne Japonska, ne Nemčija. Načela, ki jih propoveduje Zveza narodov, so čudovito in vzvišena. Toda v današnjih razmerah je težko dati tem načelom pravega zmisla. Kateri drugi mednarodni dogovori obstoje, ki bi mogli spraviti posamezne države v tesnejše medsebojne zveze? Locarnska pogodba nima nikakih zvez z razorožitvenim vprašanjem. Kar se pa tiče pakta štirih, je v zadnjem času vladal o njem samo molk. Nihče ne govori o njem, a vsi mislijo nanj. Baš iz tega razloga mi ne nameravam dati ponovne pobude ir se tudi nečemo prenačigati v položaju, ki mora sam od sebe dozoreti.

Korporacije - cilj ali sredstvo?

Mussolini je v nadlnem govoru govoril o Locarnu in se zopet vrača na vprašanje korporativne ureditve Italije. Obrazlaga sistem posameznih ustanov ter poda končno sliko, ki je sledeča: Sedanja zbornica se mora razpustiti, ker je izvršila svojo nalogo. Ker pa se v prihodnjih mesecih, dokler se bo gradila organizacija novih korporativnih ustanov, ne more izvršiti reforma parlamenta, bc novi parlament tak, kakor je bil l. 1929. Kakor je bil 13. januarja 1933, ko se je ustanovil veliki fašistični svet, pokopan politični liberalizem, tako bo sedaj fašistični režim pokopal tudi ekonomski liberalizem. To, kar je veliki fašistični svet izvršil z milico na političnem polju, morajo sedaj na gospodarskem področju izvršiti korporacije. Za ustvaritev korporacij pa je predvsem potrebno, da fašistična stranka disciplinira narod tudi ekonomsko in da se ustvari ekonomski princip fašističnega totalizma. Gotovo dobo bo treba še živeti v največjem idealizmu, dokler fašistična revolucija ne dobi definitivno obliko, po kateri se bo organizirala vsa država.

Francija odgovarja:

Paul-Boncour in Sarraut o posledicah nemških „volitev“

Paul-Boncour: Ni strahu...!

Pariz, 16. novembra. AA. Včeraj popoldne se je nadaljevala debata o zunanji politiki francoske vlade. Zunanji minister Paul Boncour je v glavnem ponovil misli, ki jih je naglasil že v petek, in izjavil: Glasovanje 12. novembra v Nemčiji nas ni presenetilo, reči pa smemo, da izid nemškega plebiscita prav nič ne more izpremeniti francoskega stališča. Revolucija v rajhu je spravlja v kaos mednarodne ustanove in nedeljska zmaga je to potrdila. Naj bodo zagotovila o želji do miru, ki jih slišimo v govoru, naj bo volja nemških voditeljev še tako dobra, osnovna misel, na kateri je zasnovan pokret, ki zdaj triumfira, vsebuje velike nevarnosti, zaradi česar je nemogoče, da zunanja politika držav, ki meje na Nemčijo, ne bi neprestano imela tega pred očmi. Po razdobju duševne pobitosti misli nemški narod, da je v tej historiji nacionalizma našel zmisel za življenje in za izvedbo svojih upov. Toda mi smo pri vsem tem zmožni sprejeti jasno in konkretno politiko, ker so v pretiranem nacionalizmu zmerom razne možnosti raznih pustolovščin. Politika pasme ima v sebi neomejene možnosti in utegne udariti preko meje, določenih v pogodbah. Red in stabilnost Evrope sta v nevarnosti zaradi izrednega nasprotstva med hitlerjevsko revolucijo in ženevsko ustanovo. Odboj Nemčije iz Zveze narodov ne bo izpremenil politike narodov, zbranih v Ženevi, toda nikogar ne more presenetiti, da so sosedje Nemčije vzemirjeni in da hočejo svojo politiko prirediti dogodom.

Sarraut: Mir želite? Tudi mi!

Pred glasovanjem je imel predsednik vlade Sarraut govor, v katerem je izjavil:

Problem francosko-nemških odnošajev je problem miru. Ugibalo se je, kaj bo francoska vlada storila po nemškem plebiscitu. Francoska vlada je takoj izpočetka ohranila hladno kri, da ne bi razburila duhov in da bo lahko mirno šla na svoje delo. Takšna pot je lahka, kakaj Francija z svojimi 40 milijoni Francozi ne pozna strahu, mimo tega pa razpolaga z materialno in vojaško silo, ki nikomur ne dovoljuje, da bi ji diktiral njeno pot.

Francija hoče danes prav tako, kakor je včeraj, nadaljevati delo miru. Nemški plebiscit je Francijo le potrdil v tej njeni želji. Francija ne bo odnehala, kjer ne sme odnehati. Zveza narodov in razorožitvena konferenca zanjo še zmerom obstojata. Na tem terenu bo skušala ohraniti svoje zaveznike in prijatelje, katerih zadržanje utegne biti danes nekam negotovo: toda namestu da bi jim očitili dvoiličnost, moramo gledati, da bomo razumeli njihove težnje in skrbili ter jim dopovedovali, da je

v njihovem interesu, če stoje s nami in nam pomagajo lojalno organizirati mir v Evropi, pozneje pa na vseh točkah zemeljske oble, kjer bi utegnili biti ogroženi.

Francija se s svojo politiko sme zaneesti na podporo pretežne večine človeštva, da si zaščiti svoje pravice. Francija je danes dovolj močna, da si pribori spoštovanje. Francija se bo razorožila le pod določenimi pogoji, le v zameno za učinkovita jamstva.

V okoliščinah, je nadaljeval Sarraut, v katerih se bo nadaljevala razorožitvena konferenca, se smemo opirati na obstoječi dogovor med Francijo, Anglijo, USA in Italijo, da se doseže konvencija, h kateri upamo, da bo tudi Nemčija pristopila, če ji je iskreno do miru. Nato se je Sarraut obrnil na Nemčijo:

Trdite, da želite mir. Ta želja je tudi naša. To željo imamo tudi danes nasproti vsem državam, in nobene države nečemo poniževati ne zmanjševati njenega ugleda. Enakopravnost Nemčija zahteva in se sklicuje na izjavo 12. decembra 1932. Toda kakor vsaka stvar ima tudi ta dva konca: enakopravnost in varnost. Francija je na to enakopravnost pristala le pod pogojem, da se obe vprašanji povežeta, toda Nemčija je pograbilna samo en konec, enakopravnost; za drugega se pa ne zmeni. Zato pravi Francija: Nel čre samo za enakopravnost brez protidajave, in tudi drugi podpisniki izjave ne morejo drugače reči.

Vzlic temu, je nadaljeval Sarraut, je pa Francija pripravljena razgovarjati se, a le pod dvema pogojevma: prvič, da se razgovori vrše pred vso mednarodno javnostjo in da se spoštuje naša prijateljstva, drugič pa hoče Francija vedeti, o čem se bo govorilo. Francija pojde v Ženevo, da bo tam nadaljevala z Nemčijo, ali pa brez nje delo za organizacijo miru pred vsem svetom, ki bo lahko vnovič precenil njeno lojalnost.

Napoleon je zbornica izrekla vladi zaupnico s 394 glasovi proti 144. Socialisti so glasovali za vlado.

Preokret v Angliji

London, 15. nov. b. V današnjem uvodniku zahtevajo »Times« od britanske vlade, da se odloči v razorožitvenem vprašanju za novo inicijativo. Angleška delegacija je 14. oktobra v Ženevi v zadnjem trenutku storila napako, ker se je zelo nesočno obvezala napram Franciji. Pod takimi razmerami ne preostane Angliji ničesar drugega, kakor da spremeni svoje stališče. Vlada ima nocoj sejo, na kateri bo govorila. Kako naj se doseže sporazum in kaj se lahko trenutno ponudi Nemčiji. V angleški javnosti prevladuje prepričanje, da je danes po 15 letih, odkar se je končala svetovna vojna, skrajni čas, da se ne dela več razlike med zmagovalci in premaganci.

Kako so v Nemčiji volili

Monakovo, 15. nov. b. Navajamo sledeči dokaz, kako so bili volilni rezultati falzificirani. Vsak zločin se navadno izda sam. Na Zgornje-Bavarskem je po statističnih podatkih 1.724.000 volilcev, po uradnih poročilih pa je glasovalo tam 1.824.696 oseb, torej več, kakor je v resnici volilcev. Tudi v Frankfurtu se je zgodil isti slučaj, da je namreč glasovalo za Hitlerja 1.716.000 oseb, po uradni statistiki pa je volilcev samo 1.705.000. Te številke jasno kažejo, kakšne so bile v Nemčiji volitve.

Dunaj, 15. novembra. k. V političnih krogih se širijo govorice, da namerava nemška vlada izvršiti dalekosežno amnestijo, češ, da so zadnje volitve dokazale, da je opozicija tako neznatna, da ne predstavlja nobene nevarnosti za narodno-socialistično vlado. V zvezi s tem se misli tudi na razpust enega dela koncentracijskih taborišč ter na izpustitev političnih jetnikov. Tozadevni dekret bo izšel prihodnje dni.

Rusija-Amerika

Moskva, 15. novembra. c. Polslužbeni tisk priznava, da so razgovori med Rooseveltom in Litvinovim o priznanju sovjetske Rusije došli na mrtvo točko. Težkoče so nastale s tem, ker hoče predsednik Roosevelt pred priznanjem Sovjetov razčistiti še nekatera predhodna vprašanja. Litvinov včeraj ni imel nobenih razgovorov, ker pričakuje novih instrukcij iz Moskve. Svojo prvotno namero, da se danes vrne na stari kontinent, je moral opustiti. Litvinov bo ostal še nekoliko dni v Washingtonu.

Washington, 15. novembra. k. Snoči in davi ni bilo nobene konference med Rooseveltom in Litvinovim. Nekateri dopisniki izjavljajo, da ni izključeno, da se ne bi tekom današnjega dne objavila važna Rooseveltova izjava. Listi javljajo tudi, da Roosevelt zahteva od sovjetske vlade absolutno versko svobodo za vse Američane, ki žive ali bodo živeli v sovjetski Rusiji.

Izvoz svinj v Avstrijo

Belgrad, 15. novembra. AA. Urad za nadzorstvo nad izvozom živine in živinskih izdelkov je razdelil kontingent za teden od 19. do 23. novembra takole: Za Dunaj St. Marx: debelih svinj 1200, mesnatih 40, volov 1000, mesa od mesnatih svinj 4300 kg; za Dunajsko Novo mesto: debelih svinj 330; za Linz: debelih svinj 48; za Gradec: debelih svinj 250.

Cene 14. novembra so bile: za la mesnate svinje 1.37 do 1.40 šilinga, za kmetijske svinje iz Jugoslavije 1.35 do 1.44 do 1.45 šilinga, za svinje iz predvojnne Srbije 1.35 do 1.44 šilinga.

Izvozniki, zadržuje in pridelovalci se opozarjajo, da posebno pazijo na kakovost rogate živine in debelih svinj, ki jih pošiljajo na dunajski trg. Govedo ne sme imeti manj ko 600 kg, svinje pa ne pod 145 kg.

Osebne vesti

Ljubljana, 15. nov. AA. G. ban dr. Drago Marušić jutri 16. nov. ne bo sprejemal strank. Belgrad, 15. novembra. m. Premišljeni so na III. redno gimnazijo v Ljubljani: Franc Stopar, Vincenc Marinko, Franc Kobal, Slavko Rajič, dr. V. Bohinje, dr. Pavel Brežnik, dr. Lav Čermelj, Viktor Čotič, Albin Zabkar, Franc Čemažar, Rafael Bačar in dr. Viktor Petercel, vsi profesorji na I. realni gimnaziji. — Na učiteljske v Mariboru: Josip Marič iz II. realne gimnazije, Benko Kalan iz I. realne gimnazije, Ivan Kolar iz I. realne gimnazije, dr. Jože Lovrenčič iz I. realne gimnazije. — Na učiteljske v Mariboru: Viktor Schweiger, profesor realne gimnazije in Bogomir Teplič iz klasične gimnazije v Mariboru. Na učiteljske v Osijeku: Hugo Bajuk, profesor deške realne gimnazije v Osijeku.

Duh nad materijo!

Nekaj o idejnem onlovanju francoske mladine

Pariz, 12. nov. 1933.

Morda nikjer drugod, kot ravno v Franciji, kjer je kult osebnosti in osebnostne svobode razvit do skrajnih meja, mladinski pokreti ne kažejo toliko iznajdljivega in svežega. Francoski mladeni misli sam, ne misli v skupinah in v masah, on se ne pusti manevrirati in kar je poglavitno, on na nobeno povelje ne maršira, ako sam potrebo skupne akcije razumno ne vidi in v srcu ne občuti. Če bi se danes sprehajali med francosko mladino, bi našli nešteto malih krožkov, ognjišč, kjer se mladina zbira, kamor prinaša svoje razmišljanje in svoje pomisleke, našli bi brez števila teh »stražnih ognjev«, ki živijo le od najčistejših in najbolj nesebičnih idejnih doneskov mladine, ki si skozi sodobno idejno mračnost utira pot v dobo, ki bo njena. Toda eno imajo ti pokreti skupno. Zdi se mi, da je to neka ognjevita revolucionarnost, neka negnana želja po revoluciji, po nasilnem prevratu, ki pravi čisto nič ni podoben »preobratom«, »obnovam«, »reformam«, o katerih pojejo slavospeve neke stranke, ki čutijo, da jih že davi starost in v šminki iščejo sredstev, da bi vsaj na zunaj izgledale še mladostne in sveže.

Med njimi bom danes omenil samo dva takšna mladinske, čisto mladinske pokrete, ki sta nastala popolnoma neodvisno drug od drugega, a ki se uprav čudovito ujmeta.

„Novi red“

Prvi med njimi je znan mladini pod imenom »L'Ordre nouveau« (Novi red). To je krožek najidealnejših fantov, podoben onemu »L'ame française« (Francoska duša), ki je v prvih povojnih letih začel živeti v mali sobici v rue de Bellechasse in je takorekč ustvaril krščanski socialni pokret v Franciji, to je torej krožek idealnih fantov, ki sta jih začela zbirati dva mlada pisca, Robert Aron in Armand Dandieu. Iz sestankov se je razvil krožek, iz razgovorov in diskusij je nastala mala revija »L'Ordre nouveau«, iz učencev so zrasti apostoli, iz krožka pokret, ki prodira na desno in na levo in v katerega se vsiljuje v trumah mladina, kot da bi v njem spoznala glas bodočnosti, ki jo kliče. Dandieu je umrl, a njegovi prijatelji, ki so se gregli ob njegovi vlahi originalni a vedno osvajaajoči topli duši, so sklenili, da naj njegove misli živijo in — zmagajo.

Kaj hočejo ti krasni mladenci okrog »Novega reda«? Kadar govorimo o mladini, nikdar ne smemo jemati v roke stara šila in stara kopita. Mladina misli vedno le v širokih obsežnih oblikah in nekam provizorično. Programi s točkami in podtočkami so privilegij, a tudi smrt ostalih. Mladina je prožna in njena ideologija se spreminja z mislimi, ki se vedno razvijajo, in se še bolj spreminja, kakor hitro preidejo iz razmišljanja v dejanja.

»Novi red«, to lahko rečemo, se je iskreno uprl s vso silo upri današnji družbi in njenemu redu, ki je vse preveč abstrakten, neotipljiv, in selijo, »da bi se vrnil nazaj k realnosti, da bi poiskali stike s pravim človeškim življenjem«. Oni zato obsojajo parlamentarizem, ki je abstrakten pojav našega družabnega reda, ki ne odgovarja dejanskim človeškim življenjskim razmeram in si želijo »federalizma in stanovskega reda«, ki sta po njihovem mnenju neločljivo združena.

Oni priznavajo posebno lastnino posameznega človeka, a smatrajo banke, gospodarske trupe, anonimne delniške družbe in kreditne ustanove za nekaj, kar ni dovoljeno. Oni sovražijo denar s istim sovražstvom, kakor sovražijo dnevne politike. Oni bi radi odstranili proletarijat s vsem, kar vsebuje, ker vidijo v njem samo zlo posledice krivične tiranije močnih, ki so pozabili na vse etične zakone, toda s gnusom odklanjajo tudi razredni boj in vsake maščevalne gone, ki bi jih radi nekateri med proletarijatom vzbudili. Oni niso socialisti, ne, kajti oni bi najraje ponižali državo in njene naloge tako in toliko, da bi ne bila več ničesar drugega kakor »leno središče čisto upravnih poslov«. Oni zatorej ne morejo videti niti fašizma, ki mu predhvačajo, da se je vrgel na »statolatirijo« (oboževanje države). Vrgli v isto vrečo Stalina in Roosevelta ter obsojajo njihovo »diktaturo gospodarske proizvodnje« (pridelovanje na povelje, pravijo temu na drugem mestu).

To bi bila v glavnem in v surovih oblikah ideologija krožka »Novega reda«, ki zabija čisto nov klin v vse velike idejne pokrete, fašizem in komunizem, ki so si stavili naloge, da pokopljajo stari družabni red. Ni dvoma, da se bo klin širil in kajpada tudi precep.

„Duh“

Drugi, temu prvemu tako po sestavu sodelavnikov kakor tudi po ideologiji podoben pokret se zbira okrog male revije »Esprit« (Duh), ki jo izdaja Emmanuel Mounier in pri kateri nekateri člani »Novega reda« tudi že sodelujejo.

Naš sodobni svet, tako pravi »Duh«, je ena sama ogromna in gnjusna »krizis«, je en sam ostuden bankrot. Naloga našega rodu je, da to bankrotno podjetje enkrat za vselej likvidira in ustvari nov red, v katerem bo nadvladal zopet duh. Prvenstvo duha nad materijo in nad materializmom! Kajti vsa, kar moramo danes prenašati, je kriv materializem. Materialist je postal človek, ker tišči samo sebe v osredje in svoj lasten blagor postavlja za najvišji cilj vsega delovanja. Tudi občestva, katerakoli brez izjeme, so materialistična.

Utrinki

KAKO OBVAROVATI MIR?

Bivši angleški poslanik v Madridu lord Howard (ki je iskren katolik) piše v knjižici, ki jo je ravenokar izdal pod naslovom: »Kako preprečiti vojno s skupno akcijo?«, da je svet zapadel »svetovni bolezni, ki zna postati kronična in neozdravljiva, ako ne pride hitra pomoč. Ta bolezen se imenuje — pomikanje zaupanja, da bi se dal vzdržati mir s mirnimi in z zakonitimi sredstvi. Tega zaupanja danes ni, in vendar ga bo treba svetu dati, dokler je še čas! Ko je opisal vse dosedanje napore po raznih konferencah in mednarodnih sestankih, skusa podati svojo definicijo napadalca in pravi, »da je v interesu pravice, da se označi za napadalca ono državo, ki bi po izbruhu bojnih del na poziv Zveze narodov ne hotela pristati na premirje, dokler posebna komisija ni natančno proučila vzroke, ki so dovedli do vojnih zapletljajev. V zadnjem delu knjige govori o kaznih, ki naj zadenejo krivičnega napadalca in pravi, »da naj bi krivični napadalec ne smel niti minute računati na to, da bo obdržal ozemlje, ki ga je morebiti zaveževal, ali da bo smel svoje bojne stroške kriti iz prispevkov države, ki je bila napadena. To je jasno in kratko. Ali hočejo narodi mir? Zakaj pa

ker prisvajajo le svoje lastne korist. Koristolovstvo je naša diktatura. Proletariat je ime despotu, ki nas najbolj tlačí. Semkaj spadajo vsi nacionalizmi, vsa plemenska pretiravanja, vsa brezimna disciplina, pa naj bo to marksistična ali fašistična, boljševiška ali hitlerjevska. Med tem ko je materializem v svoji najokrutnejši obliki zavladal vsepovsod, podjarmil vse, človeka, družino, narod, državo, sploh vsako človeško občestvo, tudi razrede, socialne in gospodarske skupine, podjarmil in osušil pod geslom proletariata in koristolovstva kot najvišjega in sadnjega namena vsega človekovega hrepenenja in delovanja, so duhovne vrednote izgubile, sramotno poteptane v tla. Te duhovne vrednote je treba zopet poiskati in jih znova veleniti v novih družabnih ustanovah. Vse druge pa je treba uničiti!

Ze ti površni obrisi idejne usmerjenosti, ki jo razvija »Esprit«, kažejo na obsežnost programa, ki ga zasleduje mladina nove Francije. Zdi se, kot da bi bili proti vsemu, kar danes obstaja, zavpili z močnim: NE! in kakor da bi zahtevali, naj se ves svet obrne in preobrne, češ, to kar je danes spodaj, to je duh in duhovne vrednote, mora priti na vrh v novem družabnem redu. In basta!

Toda kakaj ta prevrat, vprašujejo nekateri? Da se reši človeška osebnost, odgovarja mladina! Osebnost! Kajti človek ni samo gospodarski stroj, lepo urejen in namazan, človek ni samo proizvajalna sila, ki je pravilno usmerjena, človek je v prvi vrsti edino svobodno bitje; on je bitje, ki svobodno misli, svobodno ljubi in svobodno ustvarja. Ni ga uravnoteženega družabnega reda brez spoštovanja do veličastva osebnosti človeka. Zato ta mladina okrog »Esprit« a takšno srditostjo odklanja vse gospodarske režime, ki bi radi samo pomnoževali blagovna bogastva brez osira na človeške potrebe, zato ta mladina s takšnim sovražstvom napada politične režime, ki človeške osebnosti ne spoštujejo. Družina in domovina pa, tako pravijo ti mladi pokretaji, so svetinje, ker so duhovne vrednote in ker pomagajo človeški osebnosti, da se razvije do popolnosti.

Oba imenovana pokreta, ki prodirata globoko med vrste akademikov, se torej na podoben način brezobzirno zaganjata v vse sodobne malike in v vsa sodobna malikovanja. Čeravno nikjer izrecno ne poudarjata, niti eden niti drugi, diha skozi njihove ideje duh krščanstva s silno močjo. Moderni svet je nekrščanski, protikrščanski, ker se je od Boga odvrgel in hlasi samo za minljivim blagom! Od boga je svoje pozornost obrnil sam nase! V tem je njegova krivda in njegova smrtna obsodba. Zato ni čuda, če najdemo tako pri »Novem redu« kakor pri »Duhu« mnogo najbolj odličnih katoliških mislecev. Tudi protestanti se tega pokreta oklepajo.

Sedaj boste lažje razumeli to, kar sem povedal v začetku tega pisma, da namreč ta mladina naravnost hrepeni po revoluciji, toda po revoluciji, kot sem jo skušal opisati. Akoravno zaenkrat mladi še nimajo praktičnih sredstev, da bi iz sveta idej prišli na polje dejstev, ta drzna želja po revoluciji zadosti jasno podpira njihovo mlado jeto in užaljenost nad vsem sodobnim redom in nad različnimi krparijami, s katerimi bi se rad obdržal. Jezni so na vse, na vse govorice in o vojni in na vse fraze o miroljubnosti, razjarjeni so nad marksizmom in nad velikimi kapitalizmi, jezni na vratolomnost norega proizvajanja in na ostudnost brezmejnega zapravljanja. Oni nočejo krp, radi bi nove obleke. Staro naj umre in izgine, nadomesti ga naj novo. In ni več malo onih dalekovidnih Francozov, ki pozorno zasledujejo idejni razvoj mladih, ker razumejo, da se zna iz tega zaničevanja razviti sveta jeza, in osebito, ker občudujejo v obeh teh pokreth neko novo doslej neznano ognjevito navdušenje za velike duhovne vrednote, ki jih sicer danes svet odklanja, a ki so kljub temu večne in bodo vse preživle. Modri ljudje vidijo, da imata »Novi red« in »Duh« v sebi snovi, ki lahko eksplodirajo.

Narodna skupščina

Belgrad, 15. nov. m. Današnja seja Narodne skupščine se je pričela ob 11 dopoldne. Po izvršnih formalnostih je dobil takoj besedo minister za telesno vzgojo dr. Hanžek, ki je izjavil, da so v čl. I predloženega zakonskega osnutka izraženi motivi in cilji zakonskega osnutka, kjer se pravi, da se splošna obvezna telesna vzgoja naroda uvaža radi telesne, moralne in nacionalne vzgoje mladine.

Takoj za ministrom za telesno vzgojo naroda je dobil besedo novi poslanec dr. Julij Cenkič, ki je prišel v skupščino namesto ubitega poslanca Mirka Neudorferja.

Besedo je dobil poslanec Pavlič, ki govori o vsebini zakonskega osnutka. Ker je v svojem govoru podal nekatere izjave, ki niso bile na mestu, je večina poslancev sprejela predlog podpredsednika Kovačevića, da se Pavlič kaznuje z izključitvijo od petih sej.

Govoril je minister za telesno vzgojo naroda, ki je odgovoril na izvajanja poslanca Cenkiča in Pavliča.

Oslo, 15. nov. AA. Nobelove nagrade za leto 1933 ne bodo podelili.

Newdelhi, 15. nov. AA. Indijsko zunanje ministertvo doznava, da vlada v vsem Afganistanu mir.

Nova romunska vlada

Bukaresta, 15. nov. AA. Parlament je imel onoldne svojo redno sejo. Predsednik vlade Duca je prečital kraljev odlok o otvoritvi zasedanja, nato se je pa seja takoj zaključila. Popoldne bosta senat in poslanska zbornica za tri dni odgojena. Nove volitve so razpisane za 15. december.

„Zbornica nemške kulture“

Berlin, 15. nov. AA. Wolfov urad poroča: Minister za propagando Göbbels je kot predsednik otvoril danes »Zbornico za nemško kulturo«. Pri tem je imel govor, v katerem je dejal, da sega nacionalna revolucija tudi na področja kulture, znanosti in umetnosti. Medtem ko je liberalizem posadil človeka v sredo vseh stvari, je nacionalni socializem namestu individualizma postavil skupnost naroda. Umetnost ni zmožna življenja, je izjavil Göbbels, in se ne more mogočno razviti, če ne vznikne iz stvariteljskih sil naroda, ki jim je najvišji izraz. Nikakor ne mislimo umetnosti diktirati, je nadaljeval Göbbels. Hočemo biti samo pokrovitelji nemške umetnosti in nemške kulture na vseh njenih področjih. Zbornica za nemško kulturo bo štela 7 komor: komoro za glasbo, ki ji bo predsedoval Richard Strauss, komoro za lepe umetnosti (predsednik Evgen Hönig), dalje komore za gledališče, za književnost, za tisk, radio in kino. Podpredsednik zbornice je državni tajnik Funk.

Poljska-Rusija

Varšava, 15. novembra. AA. Šapiro in Buršanov, delegata sovjetskega komisarijata za zunanjo trgovino, sta prispela v Gdinijo, da proučita možnost usmeritve prevoza blaga med Poljsko in Sovjetsko Rusijo čez gdijsko pristanišče in Ljeningrad.

Varšava, 15. novembra. AA. Iz Moskve poročajo, da se je tam vršil velik koncert poljske glasbe, ki je dosegel sijajen uspeh. Mnogoštevilno občinstvo, ki se je bilo zbralo v dvorani moskovskega konservatorija, je navdušeno pozdravljalo poljske umetnike skladatelja Karla Šimanovskega, dirigenta Fitleberga in go. Vandrovsko. Njo so sedemkrat priklicali na oder in je morala nekajere točke ponoviti. Velik uspeh je dosegla tudi četrta simfonija Šimanovskega.

Kaj bo z Irsko?

Dublin, 15. nov. c. De Valera je imel včeraj pred svojimi pristasi senzacionalen govor, v katerem je naglašal, da se bo Irsko v najkrajšem času osvobodila še obstoječih zvez z Anglijo, da bo mogla začeti popolnoma samostojno življenje.

Oboroževanje in ne razorožitev

London, 15. nov. c. Z ozirom na včerajšnjo izjavo admiraltete, da bo Anglija pospešila gradnjo svojih vojnih ladij, katera izjava je povzročila v političnih krogih veliko pozornost, se čuje iz vladnih krogov, da je vlada sprejela ta sklep radi naglega ojačevanja ameriškega brodomstva, ki ogroža pariteto med obema brodomjima.

Washington, 15. nov. c. Ameriški pomorski program določa za prihodnje leto gradnjo 2 ladij matonic za letala po 20.000 ton, 2 veliki krizarko po 20.000 ton, 12 krizark po 10.000 ton, 8 torpedovk, več torpednih rusilcev in 4 podmornice s velikim akcijskim radijem. Razen tega bo Amerika modernizirala vse ameriške vojne ladje, katere ima še v prvi kategoriji.

Zagrebska vremenska napoved. — Pretežno oblačno, v severnih krajih in v Primorju se bo pričelo jasnit. Vendar pa so še možna prehodna slaba deževja zlasti v gorskih krajih.

nočejo sprejeti gornjega predloga odličnega katoliškega diplomata in državnika?

BREZ RIMA NI CERKVE

John Gibbons piše v »The Universe« o preganjanju Cerkve v Mehiki in v drugih državah ter končuje svojo razmišljanja takole: »Da, v Mehiki je revolucionarna vlada prezela veličastno cerkev, ki so jih zgradili katoliki, ter jih izročila »nacionalni cerkvi«. Toda ti božji hrami so ostali prazni. Isto smo slišali o Rusiji. Revolucionarna vlada je ustanovila lastno boljševiško »nacionalno cerkev«, misleč, da bo na ta način ujela tudi vernike. Toda nacionalne cerkve so ostale prazne. Francija je dala podoben dokaz. 1790 je revolucionarna vlada »ukinila Boga in izknila »nacionalno cerkev« z duhovništvom, ki bi bilo neodvisno od Rima«. Toda preč se ljubi Bog ni pustil »ukiniti« in drugje je nova revolucionarna cerkev ostala prazna. Katoliške Cerkve brez Rima ni. Vse te omejene države so po preganjanju, po preseljenih mučenikih, po desetletjih trpljenja ostale vendarle katoliške. Bog ne šteje po dnevi in tednih, on šteje po desetletjih. In kakor je bilo s Francijo, Mehiko, Rusijo, tako bo tudi drugod.«

Grški časnikarji pri g. B. Jevtiču



Ob priliki bivanja grškega vojnega ministra g. Kondilisa v Belgradu je sprejel grške časnikarje, ki so spremljali vojnega ministra, naš zunanji minister g. Božo Jevtič.

Bodi kjerkoli Ki-Ki povsodi

Letalski napad na Ljubljano

Navodila za ravnanje ljubljanskega prebivalstva ob času zračnega napada na mesto

O organizaciji zaščite mesta Ljubljane pred zračnimi napadi je izšel že v začetku meseca aprila t. l. daljši članek v ljubljanskih dnevnikih. Da se preiskusi na eni strani praktična uporaba vseh dosedaj organiziranih zaščitnih naprav in ukrepov, na drugi strani pa da se prebivalstvu predloži slika sovražnega napada iz zraka v manjšem obsegu, se bo uprizarila v soboto, dne 18. t. m. v zgodnjih popoldanskih urah vaja — letalskega bombnega napada na mesto Ljubljano.

V to svrhu se bodo porabila aktivna napadalna in obrambna sredstva t. j. aeroplani, obrambni topovi, mitraljezi i. t. d., a bombna sredstva bodo markirana z raketa in vrečami z barvano žagovino.

Pasivna obramba pa bo sestavljena iz: sanitetskih oddelkov na prvo pomoč ranjenecem in zastrupljenecem, oddelkov za ugotavljanje in



čudna pošast. Tako bo izgledal reševalec ob plinskem letalskem napadu. Z masko je zavarovan proti plinom, z nepremočljivo obleko pa proti dežju strašnega iperita.

uničevanje bojnih strupov, požarnih oddelkov, tehničnih oddelkov za odkopavanje ruševin itd.

Ker bo ta vaja obenem tudi vežbanje prebivalstva, kako naj postopa v slučaju resničnega napada iz zraka in tedaj to v življenjskem interesu vsakega posameznika, pozivamo vse ljubljansko prebivalstvo, da se ravna natančno po sledečih navodilih.

Pričetek vaje in s tem bližanje sovražnih letal se objavi z znakom vzbune (alarma) in sicer: trije zaporedni topovski strelji na Gradu, plat zvona z malimi zvonovi v vseh cerkvah, zateglo tuljenje tovarniških siren in piskanje železniških lokomotiv, kar bo trajalo približno 5 minut. Čim bo dan znak vzbune se mora

ustaviti ves promet tramvajski, avtomobilski, vozovni itd. po vseh ulicah.

Prestanek nevarnosti bo objavljen s kratkim pritrkovanjem po vseh ljubljanskih cerkvah. Znak, ki bo javil napad z bojnimi strupnimi plini, bo plat zvona z velikim zvonom vseh cerkev.

Te tri znake si mora vsakdo radi pravilnega postopanja dobro zapomniti, posebno na tretji znak (za napad bojnih strupov) je treba paziti, ker bo dan lahko med obstreljevanjem sovražnih napadov.

Postopek prebivalstva pri vaji:

1. Prebivalstvo, ki ga dohitijo znak alarma na ulici, v tramvaju itd. se mora skriti v najbližje hišne veže, hodnike, javne lokale itd. Stanovaleci iz onih delov mesta, ki so v bližini Gradu, Rožnika, Šišenskega hriba in Golovca, naj bežijo po najkrajši poti na te točke. Avtomobili in druga prevozna sredstva (razen tramvajev) voz, ki ostanejo na mestu) se morajo po ustavitvi prometa takoj umakniti v stranske skritejše neprometne ulice. Ročne vozičke pa je treba spraviti v najbližja dvorišča, pa tako, da ne ovirajo vhoda v dotične hiše. Nihče ne sme na ulici opazovati kretanja aeroplanov, ker ga lahko zadene ogorek fingiranih bomb. Vsakdo se mora brezpogojno pokoravati vsem odredbam organom javne varnosti, ki bodo strogo pazili na to, da se za časa vaje strogo izvršijo vsa ta navodila.

2. Oni, ki bodo ob znaku alarma v javnih lokalih, naj ostanejo tam, ali ne v bližini oken, vrat ali celo pred vratmi.

3. Stanovaleci, ki bodo ob znaku vzbune doma, v uradih itd. zapro vsa okna, spuste zavese in naj se umaknejo v notranjost sob, najbolje v kot med debelimi zidovi. Nikakor pa ne smejo gledati in opazovati skozi okna. Ako ima hiša dobro obokane kleti, naj se stanovaleci podajo tja.

4. Ko bo dan znak, da so pri napadu uporabljeni bojni strupeni plini (plat velikih zvonov v vseh cerkvah), tedaj mora vsakdo hiteti na čim višji prostor (hrib, višja nadstropja hiš), ker so strupeni plini težji in silijo h tlom. V hišah morajo biti okna dobro zaprta in zastrta.

Na krajih, kjer bodo po specialnih izvežbanjih oddelki dognani bojni strupi, bo to označeno s posebnimi pisnimi tablicami. Takih mest ne sme nikdo pasirati, kakor tudi ne oni, ki bodo kot nedostopna označena.

Prenehanje nevarnosti bo javljeno z znakom kakor zgoraj omenjeno t. j. s pritrkavanjem po vseh cerkvah.

Ker je mogoče, da se bo napad po kratkem presledku ponovil, mora vsakdo paziti na omenjene znake.

Da bo s to vajo dosežen zaželjeni cilj, t. j. uspeh vseh delujočih obrambnih oddelkov ter vežbanje prebivalstva, je neobhodno potrebno, da vsakdo z vso resnostjo sodeluje s tem, da se ravna po danih navodilih.

Vse zgoraj navedeno velja za to prvo vajo. Popolna in obširna navodila se bodo objavila kasneje, tako, da bo vsak posameznik točno poučen, kako se je treba ravnati v slučaju resnega napada iz zraka.

V slučaju slabega vremena se vaja preloži. Mestno načelstvo v Ljubljani.

Ali potrebujete pomoči? Pokličite mene!



ČISTILKA VIM ČISTI VSE!

Najrajši pridem na veliko popravilo, zakaj takrat lahko najbolje pokažem, kaj vse zmorem. Les in kovino, železo... email, aluminij in kamen — vse to očistim lepo, kar se da, ne da bi kaj trpelo pri tem! Zakaj glejte — jaz ne odpraskam nesnage. Jaz jo najprej razkrojim... šele potem jo odpravim! To pa zmore samo

v ekstazi. Gazijev avtomobil, obkoljen od močne čete policije na motornih kolesih, zavoji med množico. Vozi se počasi ob množicah, mimo vojaštva, mimo navdušene mladine in svojih strankarjev. Vsakdo ga more od blizu videti: njegove ostre oči in drobne ustnice, visoko, nagubano čelo in močne lične kosti. Smehlja se (redkokdaj se smeh-



Kemal paša govori

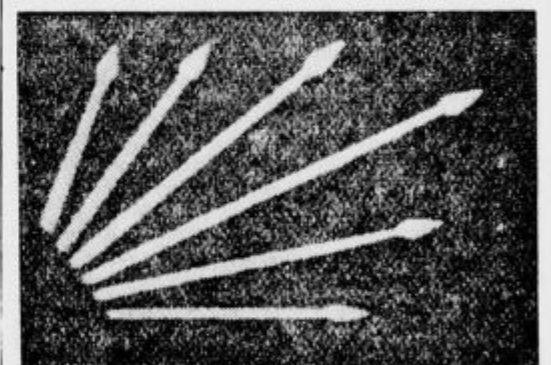
lja!), in prijazno odzdravlja s cilindrom. Stopi na tribuno. Radio se oglašuje: »Halo Gazi govori! In poslušamo govor sijajnega govornika. Po francoskem in nemškem prevodu sledimo njegovim besedam o novi Turčiji, o njenih bojih in zmagah, o njenem napredku in bodočnosti. Mogočno done njegove besede iz zvočnikov. Množica tuli od navdušenja; skoro mu ne pusti, da bi izgovoril stavek. V resnici, ti ljudje so popolnoma njegovi!

Nato se prične parada! Vojaštvo prihaja z generaliteto na čelu. Resno odmevajo koraki pehote. Izvrstni vtis je napravila vojska na vsakogar. Vojni atašeji fotografirajo in filmajo brez prestanka. Kolona za kolono se pomika mimo nas, divizija za divizijo. Vojaki so naravnost izpitani. Pravi kontrast s množico gledalcev. Njihova obleka je nova, solidna. Ruske tovarne so jo naredile. Puške so jim dobavili Nemci. Prihajajo baterije topništva s fantastično poslikanimi topovi. Konjenica, mornarica, strojne puške, gorsko topništvo, armada na avtomobilih, tanki... Vse moderno, vse popolno! O, Bože moj, čez štirinajst dni bomo pa praznovali petnajsto obletnico odkar je bilo končano svetovno klanje in pisali po šolah naloge o golobku z oljino vejico v kljunčku! Vojaštvo izginja v oblaki prahu. Vrača se v svoje vojašnice in pod šotore. Ozračje pa pretresa ropot vojnih letal, ki pozdravljajo gospodarja.

Prihaja druga skupina: mladina, up Gazija in nada moderne Turčije. Zdravi, živahni, a obenem vojaško resni so tisoči mladine, ki koraka prožno mimo predsednika. Skavtski kroj nosijo, nekoliko prirojen orientalskim razmeram. Vse je bujno pisano, vihrajoče. Na ramah vise težke tornistre obložene s šotorskim plahtami, odejami in kuhinjskim orodjem. Močne čete bobnarjev de-

lajo trušč, kot bi Jeriho podirali. Trobentači trobijo v zborih. Povsod dehti mladost in življenje. Še neka posebnost: tisoči deklet korakajo pred nami. Menda v novi Turčiji ni nihče napravil tako velikega skoka, kot turški ženski svet. Pomislite: pred nekaj leti je bila turška žena brezpravno bitje, zaprto v harem, brez izobrazbe, brez svoje volje, danes pa koraka pred teboj tisoče uniformiranih deklet v skavtskih uniformah, da celo v smučarskih dresih in z »dilemami« na ramah. Šport je danes v Turčiji v silnem razmahu. Udeležuje se ga moška in ženska mladina. Ravnopravnost ženske je popolna. Zanj je odprta univerza in državna služba. Tudi vsi stari »družabni« predsodki so izginili. Danes vlada svobodna ljubezen, cvetka presajena iz Rusije na turške poljane.

Gozd zastav se pojavi. Na rdečem polju šest sulic. To so zastave nove Kemalove državne stranke. Za njimi se valji ogromna masa Kemalovih pristašev, deloma peš, deloma na konjih. Možato vzklikajo svojemu šefu. Ostro se odražajo sulice na njihovih praporih. Te sulice značijo program stranke in ob enem program, po katerem hoče Gazi uveljavljati nove reforme, mu prorokujejo uspeh. Edino prezgodnja smrt, tako pravijo, bi mogla privedi njegovo delo do razpada, kajti vso težo dela nosi sam. Da ima proti sebi močno opozicijo je jasno. Nikdar v zgodovini še ni kak reformator tako na kratko presekala vse vezi s tradicijo, kot je to storil Gazi. Pomislimo samo na tole: Turška vera je bila osnovno gibalno vsega javnega življenja, političnega, kulturnega, gospodarskega. Kako strogi so bili Mohamedovi verski predpisi! Reformator vrže vse to med staro šaro in zapiše na svojo zastavo — laicizem! Vse kar spominja na vero, mora izginiti, tudi fes in turban. Pod kaznijo ga je prepovedano nositi. Nadomestila

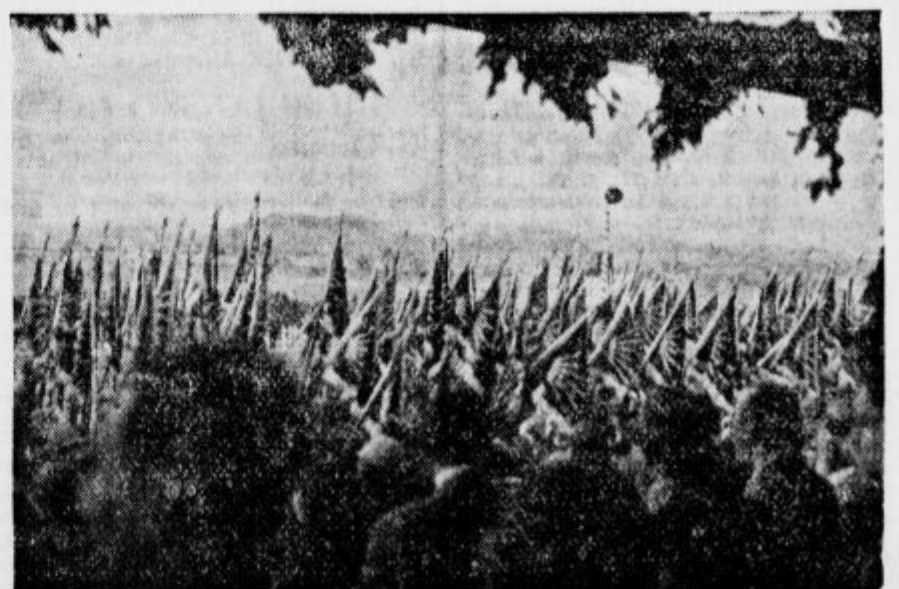


Zastava Kemalove državne stranke

ga je športna čepica. Samo turški svečenik ga mora nositi, da se v množici že oddaleč pozna kot prikazen iz dobe sužnosti. In reformiranje turške pisave. Moraš pisati v latinici, sicer plačaš kazen, in radikalna rešitev ženskega vprašanja in še sto in sto drugih, bolj ali manj važnih izprememb, ki globoko posegajo v vsakdanje življenje družbe in posameznika.

Ali bo zmagal? In če bo zmagal, ali bo mogel traktor nadomestiti koran?

Množice se razhajajo. Vse vre proti mestu. Tavam za množico po prašni poljani in po ošijam.



Ankara. Zastave nove Kemalove stranke dofilirajo pred svojim šefom.

Tam za turškim gričem

Paberki s poti v Ankaro

Revija mlade Turčije.

Ko je sprejel našo delegacijo eden vodilnih turških ministrov, je med drugim rekel tudi te-le zanimive besede: »Vi ste pripadniki one države, ki se je dolga leta bojevala proti nam in izrazito pomagala rušiti staro turško cesarstvo. Sprejmite zato iskreno zahvalo nove Turčije, kajti Vi ste tudi pripomogli, da se je čimprej zrušilo to, kar je bilo zapisano poginu in da je na razvalinah zrastle nekaj čisto novega, to je današnja Turčija. Ko boste odšli domov in pripovedovali svoje vtise, ne pozabite, da naša država nima zgodovine. Za nami je samo eno desetletje, pred nami pa so stoletja. Nova Turčija nima zgodovine, ampak samo bodočnost!»

To, kar je g. minister povedal v ožjem krogu, je hotela vlada ob desetletnici nove Turčije svetu z vsem sijajem pokazati. Velika parada, ki je bila 29. oktobra v Ankari, naj bi Turčiji in svetu pokazala prelom s tradicijo v vseh smereh in uspehe pri graditvi povsem nove države in naj bi bila ob enem plebiscit za onega, na čigar ramah sloni vse ogromno delo, za Gazija Mustafa Kemala.

Velikanska, prašna planjava tik pred mestom je bila odločena za parado. Že v zgodnjih jutranjih urah se je pričela pomikati proti slavnostnemu kraju od vseh strani reka ljudi. Tudi časnikarji smo se med prvimi prerinili na svojo tribuno, ki

je bila kmalu prepolna teh modernih kobilic, žbljajočih v vseh jezikih sveta. Za ograjami so se zgrinjale množice gledalcev. V ozadju je bila razpostavljena vojska, kamor je seglo oko: divizija pri diviziji. Na drugi strani je vrvela mladina in se urejala v kolone. Na desni so se zbirali za gozdom zastav pristaši Kemalove stranke. Na častne tribune so prihajali poslaniki in vojni atašeji evropskih in azijskih držav v svojih fantastičnih uniformah in s polnimi prsi odlikovanj.

Med množico završi. Ploskanje, vzkliki! Prihaja li Gazi? Ne! Prišli so ljubljenci turške publike in republike, ruska delegacija: Vorosilov, vrhovni poveljnik ruskih armad, Karahan, podpredsednik Sovjetov, Budjeni, poveljnik kozacke konjenice, ankarski poslanik Suič, šef sovjetskega tiskovnega urada Jablonsky in drugi. Vratovi se nam podaljšajo za celo ped, vse opazuje ta eksotična bitja, vsak misli svoje misli. Rusija in Turčija — posestrimi sta si. Kot svoje rešitelje slave Turki Ruse. V onih težkih dneh pred desetimi leti, ko je šlo Turčiji za biti ali ne biti, je ruska pomoč omogočila Kemalu zmago nad sovražniki in mu prinesla naslov Gazi — zmagovalca, na podlagi katerega je mogel začeti s svojimi reformami.

Zdaj pa zares! Urnobesni vzkliki pretresajo ozračje. Vasa Gazi, vasa Gazi! Vse je kot hipnotizirano. Vse kriči, poskakuje, krili z rokami kot

Liubljanske vesti:

Občinske doklade v zadnjih letih

Ljubljana, 15. nov.

V članku dne 14. novembra smo poročali o novem občinskem proračunu. Dasi je resno obstojala namera, da mestna občina letos v nasprotju z zadnjima dvema letoma uvede diferencirano občinsko doklado na državne davke, je to sedaj opustila — ker efekt nikakor ne bi bil v skladu z morebitnim pričakovanjem. Izostali bi namreč v znatni meri dohodki od družbenega davka, kakor smo že včeraj omenili. Zanimivo je primerjati, kako so se zadnja leta gibale občinske doklade. Na hišno najemnino je bilo l. 1925 35% doklade, na zemljarino 50%, na rentnino in krošnjarstvo 85%, na občo pridobitno III. in IV. razreda 100% na občo pridobitno I. in II. razreda 135%, na pridobitno po II. poglavju 135%. L. 1926 in 1927 je

mestna občina pobirala od hišne najemnine 35% 135% pa doklad na vse druge neposredne davke. L. 1928 je pobirala 35% od hišne najemnine, 135% od zemljarine, rentnine in krošnjarskega davka, 100% občo pridobitno od I. do IV. razreda, 150% pa od posebne pridobitne. L. 1929 je pobirala 38.5% od hišne najemnine, 148.5% od zemljarine, 110% občo pridobitno od I. do IV. razreda in 165% od posebne pridobitne. L. 1930 in 1931 je mestna občina pobirala 60% doklad na vse neposredne državne davke, l. 1932 pa 50% prav tako na vse neposredne državne davke. Od l. 1931 dalje je mestna občina pobirala tudi doklado od uslužbenškega davka, v kolikor spada po zakonu o neposrednih davkih pod odmero avtonomnih doklad.

tako naglo izginjati, saj so ponavadi visoko pritrjene in razni sumiljivi vendar ne nosijo letev s seboj, da bi lažje odvijali žarnice. Vedno pa so ljudje opazili, da kadar so izginile žarnice, so se v bližini potikali razni sumiljivi. Samo načina tatvin si niso mogli razložiti. Naključje pa je naneslo, da si morejo sedaj ljudje in tudi policija pojasniti, kako se te latvine dogajajo. Tatovi si najprej ogledajo prostor, berajo pri strankah in ko vidijo, da je povsod vse varno, pa dvignejo otroka, ki ga imajo vedno s seboj, na rame, otrok potem sam odvijne žarnico. Na ta način je izginilo zadnje čase že mnogo žarnic.

✓ Vroča turška kri. V torek zvečer je na Vodovodni cesti v bližini neke gostilne vpriporil pravo vojsko Bosance Sulejman Nedžad Hasan. Najbrže se ni držal prepovedi alkohola in to se mu je brklo maščevalo. Iz neznanih razlogov — kdaj pa so v takem stanju znani pravi razlogi nerodnosti — se je spravil nad dve sestri, na moža ene od teh in njegovega očeta. S tako vneto in srditostjo je opletal okrog sebe s kolom in sekuro, da so kar vsi padali. Obe sestri sta dobili razmeroma težje poškodbe, tako da so ju prepeljali v bolnišnico, oče in sin pa sta ostala v domači oskrbi.

Moste pri Ljubljani

Dne 13. novembra t. l. je občinska uprava v Mosteh sklicala vsa društva k anketi za pomoč brezposelnim družinam glede skupnega posvetovanja za enotno pomožno akcijo v Mostah. G. župan Pavčič Pavel je pojasnil pomen te ankete ter povedal, da se bodo brezposelni v prvi vrsti zaposlili pri javnih občinskih delih. Akcijski odbor je sklenil, da priredi v soboto in v nedeljo socialna dneva. Nabirali se bodo prostovoljni prispevki. Dognati bo treba tudi točno število brezposelnih v naši občini. Pri prvi seji pomožne akcije bodo razdeljeni bloki in nabiralne pole. Občinska uprava prosi vse občane, da pri obisku občinskih odborikov vsak točno obrazloži stanje brezposelnega človeka.

Ihan pri Domžalah

Pameten ukrep. Tukajšnji šolski odbor je na svoji seji preteklo nedeljo sklenil, da bo v času hudega mraza dobil vsak učenec škodelico čaja. Otroci bodo prejeli čaj takoj po prihodu v šolo. V ta namen je bil za tekoči mesec votiran prvi obrok 500 Din. Ker ima mnogo otrok uro hoda do šole, vsi farani ta pametni ukrep novega šolskega odbora pozdravljajo in odobravajo.

Bea žena je našemu priljubljenemu soobčanu Vinku Flerinu, pos., mlinarju in trgovcu, ugrabila 6-letno hčerko Cilko, katero je zaradi ljubkosti in nežne razigranosti poznala in ljubila vsa fara. Ob prežgodnjem grobu ljubljene hčerke izrekamo nesrečni mamici in očetu svoje najgloblje sožalje.

Most čez Kamniško Bistrico, ki ga je ob zadnji povodnji voda porušila, so začeli prejšnji teden popravljati. Most bo izročen prometu še ta teden.

Trbovlje

Obtrniki nam pišejo. Pred seboj imamo predpis davčne osnove za pridobitno za letošnje leto, kateri je v velikih slučajih jako zanimiv. Vidi se pri obtrnikih, kateri komaj životrajni, povisana osnova za 100—200%, nasprotno pa se opaža, da se je nekateri m dobro stoječim trgovcem, ki se vedno vnovčijo vagonsko količino raznega blaga, davčna podlaga znatno znižala. Upamo, da bo davčna uprava vpoštevala položaj obtrništva ter vidne pogoje popravi. — Obtrniki.

Mohorske knjige so došle in se dobijo v kaplinji. Poština je 2 Din, obenem se sprejema naročnina za naprej po 20 Din.

Gasilci zborujejo. Vsa štiri gasilska društva v naši občini so imela v nedeljo popoldne svoje občne zbornice po določbah novega zakona o gasilcih. V društvi vlada velika disciplina in pripravljenost za slučaj požara in nesreč. Občni zbori so potekali brez razburjenja in so bili izvoljeni stari odborniki.

Železniki

Prostovoljno gasilno društvo je imelo preteklo nedeljo občni zbor, ki je potekel v najlepšem redu. Izvoljen je bil soglasno stari odbor, spremembe so le v porazdelitvi posameznih funkcij. Predsednik gasilske čete g. Košmelj se je javno zahvalil g. županu Žumru, ki je prevzel hranilno knjižico in dal na razpolago gotovino, da so mogli doizdati gasilski dom. Poslana je bila tudi udanostna brzojavka Nj. Vel. kralju Aleksandru.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

Drama

Začetek ob 20.

Četrtek, 16. novembra: »Pravica do greha«. Izven. Znižane cene.

Petek, 17. novembra: Zaprt.

Sobota, 18. novembra: »Praznik cvetočih češenj«. Premijera. Izven.

Opera

Začetek ob 20.

Četrtek, 16. novembra: »Ol-Öl«. »Začarani ptič«. Red. Četrtek.

Petek, 17. novembra. Ob 15: »Halka«, dijaška predstava po globoko znižanih cenah. Izven.

Tenorist Ivan Franc nastopi ponovno v vlogi Cavaradossia v Puccinijevi operi »Tosca« v soboto, dne 18. t. m. Naslovno vlogo poje ga. Zinka Kunčeva, barona Scarpia g. Primožič. Sobota »Tosca« je izven abonmaja. Na gostovanje domačega pevalca, ki je imel pri prvem svojem nastopu v naši operi velik uspeh, prav posebno opozarjamo.

Mariborske vesti:

Nejasnost

Maribor, 15. novembra.

Na zadnji občinski seji se je med drugim govorilo, da je banska uprava s svojim bednostnim fondom izčrpala glavni vir mariborske Pomožne akcije in sicer 1% prispevek industrijskega delavstva in poldrugoodstotni prispevek delodajalcev, s katerim so lasko leto podprli pomožni sklad. Ta prispevek se bo stekal v banovinski bednostni fond, o katerem doslej še ni ničesar znanega, kako se bo razdeljeval in kdo ga bo delil, ve se pa samo to, da je preračunan na devet milijonov in da se bo porabil za javna dela. Dosedaj namreč še ni bila sklicana uprava tega fonda in nima niti pravilnika. Za Maribor bi pa bilo že sedaj važno, da se ve, na koliko lahko mesto računa iz fonda, da se napravi načrt za javna dela ter se eventualno najame na račun prispevka tudi odgovarjajoče posojilo.

Na omenjeni seji je bilo tudi javljeno, da bo mesto pokrilo izpadek glavnega vira pomožne akcije z uvedbo nove davčnice, s katero bo osnovalo svoj lastni bednostni fond. Tozadevni prispevek bo

Strah mariborskih stanovanj

Maribor, 15. nov.

Z aretacijo vlomilca Jožefa Grila, o kateri smo že poročali, je dobila policija končno v roke drznce, ki je ogrožal mariborska stanovanja že od meseca julija ter je končno postal pravcati strah mariborskih gospodinj. Na podlagi prstnih odtisov, ki jih je posnel daktileoskop pri vlomih, so mu dokazali doslej 4 vlome, ki jih je pod težo predočenih sledov tudi priznal. So to vloni v stanovanje Grobelška v Košakih, vlon v gostilno Achilg na Teznu, pri Josipini Abt v Kežarjevi ulici in Justini Babuder na Tržaški cesti. Kradel je samo zlatino in gotovino. Največji plen je napravil pri Abtu, od koder je odnesel za 10.000 Din raznih dragocenosti. Osumljen pa je še naslednjih tatvin: pri Gustavu Klammerju na Zrinskih trgih, Ignacu Kosu v Pristanu, pri Benediktu Laknerju na Frankopanski ulici, Juriju Skrbineku v Ribiški ulici, pri Banu na Tržaški cesti in v gostilni na Slomskem trgu 13. Vsi ti vloni so bili namreč izvršeni na isti način: s pomočjo vitriha in diela in pri vseh je storilec odnesel izključno le gotovino in dragocenosti. Vendar Gril te vlome še odločno taji, ker upa, da ne bo mogla policija zbrati dovoljnih dokazov za njegovo krivdo. V teku treh mesecev je Gril izvršil v Mariboru kar 11 vlovov, ki so se mu vsi izplačali.

★ Someščani. V dne 18. in 19. t. m. proslavi Zveza Maistrovih borcev 15 letnico onih velikih dogodkov, ko so borci gosp. generala Maistra stvarno odločali o usodi Maribora in njegovega zaledja. Mestna občina bo razobesila na svojih poslopih državne zastave in vabi someščane, da sledijo njenemu zgledu. — Mestni načelnik dr. Lipold.

✓ Tudi letos pomožna kuhinja. Upravni odbor mariborskih Vincencijevih konferenc je na svoji zadnji seji sklenil, da bo tudi letos poslovala pomožna kuhinja. Občinstvu se nakup tozadevnih listkov toplo priporoča.

✓ Poroke. V mariborskih farnih cerkvah so se te dni poročili: Jurij Kaiser, vpok. železničar, in Marija Lešnik, kuharica; Ivan Krpan, vpok. podpolkovnik, in Franciška Stosier-Egg, zasebnica; Henrik Nipič, posestnik, in Jožefa Čepe vd. Drog, zasebnica; Janez Škerbič, delavec drž. žel., in Amalija Strojnik, zasebnica; Maks Pintar, sedlar drž. žel., in Milica Mlikota, zasebnica. Novoporočencem obilo sreče!

✓ Novi »Deseti brat« se pripravlja za mariborski oder. Predelal ga je režiser Ferdo Delak, ki gostuje v Mariboru, v obliki oderskega romana.

✓ Veliko vodovje. Neprestano jesensko deževje se je pričelo opaziti že na Dravi, dasi ne v toliki meri, ker v gornjem rečnem toku večinoma suši; pač pa se močno pozna na manjših rekah, zlasti na Pesnici, ki se že deloma razliva.

✓ Stari Maribor izumira. V hiši na Trgu Svobode 6 je umrla v noči od torka gospa Jenny Scherbaum, vdova veleindustrijalca. Pokojnica, rojena Jurjevič, je bila iz stare mariborske patrijske rodovine. Dosegla je visoko starost 80 let. Bila je blaga in spoštovana žena, splošno znana dobrotnica revežev in dobrotelnih ustanov. Pogreb se bo vršil jutri v petek popoldne ob 3 iz kapele na mestno pokopališče. Svetila ji večna luč, žalostim našim iskreno sožalje!

✓ Banovinski dečji dom se seli. V ponedeljek se je pričela selitev banovinskega dečjega doma iz dosedanjih prostorov v predelani severni trakt banovinske stanovanjske palače v Strossmayerjevi ulici. Najprej so prenesli raznovrstno opremo, v torek pa so se pričeli seliti tudi mali stanovalci, ki so spali včerajšnjo noč že pod novo streho. Selitev se še nadaljuje ter bo g. o. v. koncem tedna. Nato pa se takoj prične v starem poslopiju dečjega doma preureditve v svrhe mestne hiralnice.

✓ Ukrepi proti beračenju. Mestno načelstvo razglašajo: Na zimo so se pojavili v mestu zopet številni berači z dežele, ki nadlegujejo ljudi za denar. Mestna občina skrbi s sodelovanjem prevalstva v dovoljni meri za ubožen in brezposeln, ki bivajo na njenem teritoriju, in je nedopustno, da obremenjujejo mestno prebivalstvo poleg lastnih še tuji prosički. V svrhu preprečenja zlorabe beračenja se podpirajo berači z nakaznicami »Pomoči potrebne« po 50 par (blok 10 nakaznic za 5 Din), katere se vnovčujejo pri socialno-političnem oddelku mestnega načelstva tako, da se upravičencem nakazujejo živila, hrana, obleka, obutev itd., če pa pristojno ne biva v Mariboru, se ga odpravi v pristojno občino. Bloki se dobivajo v vseh trafikah. Občinstvo se opozarja, da se pri podpiranju beračev poslužuje samo omenjenih nakaznic, ker se bo na ta način beračenje najlažje omejilo.

✓ Nova tekstilna tovarna v Košakih. Pod vznožjem Stolnega hriba v Meljskem predmestju, toda že na področju občine Košaki, gradita mariborska industrijalca V. Löbl in M. Rosner bombazno tkalnico. Gradnja poslopja naglo napreduje ter bo kmalu že pod streho. Ustanavlja pa se v Košakih še ena nova tovarnica bombazvinastih izdelkov. Zgradil jo bo g. Nasko, ki je tozadevno dovoljenje že dobil in sicer za objekt v Košakih št. 70.

✓ Proračun MP ne pride pred komisijo. Tudi mestna podjela se končala že proračunski predlog, ki pa ne pride pred finančno komisijo, kakor proračun mestnega zaklada, ki je tako zvani kompetenčni proračun. Proračun

vnešen že v proračun za leto 1934. Maribor bi bil prvo mesto v državi, ki bi ustanovilo na ta način svoj lasten pomožni fond. O višini tega prispevka in njegovega donosa se bo razpravljalo na sejah finančne komisije pri obravnavanju proračuna, ki so se pričela danes. Baje naj bi znašal elekt en milijon dinarjev, ki bi se potem vsako leto porabil za javna mestna dela. Kakor rečeno, obstoja načrt samo še v zasnutku. Šele praktično obravnavanje bo potem pokazalo, če obstoja možnost, da mariborsko gospodarstvo tako novo obremenitev tudi prenese.

Kaj bi k temu rekli? Opaža se neka nejasnost v iniciativi. Na eni strani se uvaža tudi letos pomožna akcija, potem je še nejasno, koliko bo Maribor soudeležen pri bednostnem skladu. In sredi vsega tega se je sprožila še misel o uvedbi mestnega bednostnega sklada. Ali je vse to pametno? Siromaki in brezposelni pa vseeno trkajo na vrata in prosijo pomoči. Ljudje hočejo tudi tukaj jasnosti in — sistema, ne pa preskokov in eksperimentov.

MP bo obravnavalo ravnateljstvo, nato upravni odbor in od tu pride naravnost pred občinski svet v proračunsko razpravo.

✓ Smrtno zastrupljenje. Za posledicami zastrupljenja krvi je umrl v mariborski bolnišnici 8letni šolar Otmar Frančes iz Rus. Deček se je malo ranil, pa se ni brigal za poškodbo. V bolnišnico so ga spravili, ko je bilo že prepozno. Pogreb bo jutri popoldne ob 4 iz mrtvašnice na magdalensko pokopališče. Žalostnim starišem naše iskreno sožalje!

✓ Zeta ubil — in oproščen. Pred malim senatom se je vršila včeraj razprava proti 63letnemu Blažu Pravdiču iz Turškega vrha v Haložah. Zaključila se je s to razpravo tragedija nesrečnega zakona, v katerega je posegel z odločilno roko naposled oče nesrečne žene ter ubil lastnega zeta. Pravdičeva hči se je leta 1929 poročila z vdovcem Jožefom Mumlekom. Takoj po poroki se je začelo za ženo nesrečno življenje. Mož jo je neprestano pretepal, da se je večkrat morala zatekati na dom starišev. Dne 21. marca t. l. jo je zopet tepel in ogrožal celo neno življenje. V smrtnem strahu je pobegnila domov, naslednjega dne pa s laž materjo zopet k možu. Za njima pa je šel stari Pravdič, da se enkrat resno pomeni z nasilnim zetom. Med obema je takoj po prvih besedah prišlo do spora in Mumlek je navalil na tasta. Pri tem mu je padel nož iz žepa, ki ga je tast pobral. Zet je zagrabil nato motiko, tast pa je bil urnejši, najprej je ustrelil iz pištole ter zeta ranil, nato pa mu zasadil nož v srce. Pred sodiščem se je zagovarjal s silobramom, o katerem se je sodni senat prepričal ter ga je oprostil vsake krivde.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Četrtek, 16. novembra ob 20: POP ČIRA IN POP SPIRA. Red A.

Petek, 17. novembra: Zaprt.

Celje

✓ Ga. Justa Konhajzler. Včeraj se je preselila v boljše življenje v cvetu mladosti, stara komaj 25 let, gospa Justa Konhajzler, žena trgovskega poslovođa. Pokojna gospa je bolehalo že dalje časa za neizprosnno boleznijo, končno jo je rešila bela žena trpljenja. Poleg številnih sorodnikov in gospoda soproga zapušta tudi majhnega sinčka Dragica. Naj ji dobri Bog da uživati večni mir, težko prizadetemu g. soprogu in ostalim pa izrekamo globoko sožalje.

✓ Smuška skakalnica v mestnem parku. Preteklo zimo je bila na slovesen način otvorena smuška skakalnica v Liscach. Sedaj smo čitali, da namerava, ne vemo sicer kdo, napraviti smuško skakalnico še v mestnem parku. Celjani se te nove vesti zelo veselijo, ker bo na ta način poleg Glazije, ki so jo v splošno zadovoljstvo vseh zagradili pred leti, zadela ista usoda tudi najlepši del Celja, mestni park. Le tako naprej gospoda.

✓ Nad očima. V nedeljo, dne 12. t. m., je v Lipi pri Teharju udaril pastorek svojega 51 letnega očima Franca Strnada z nekim topim predmetom po glavi, da se je takoj onesvestil. Strnad je pri tem izgubil veliko množino krvi in so ga morali prepeljati z rešilnim avtomobilom v celjsko javno bolnišnico, pastorka pa, ki se je hotel spraviti tudi nad orožnika, so odvedli v zapore.

✓ Pravda za Martina Guzeja. Pred dnevi se je vršila pred celjskim okrožnim sodiščem zanimiva razprava znane igre »Martin Guzeja«. Kakor znano, je pred časom izhajala v »Slovenskem gospodarju« povest z enakim naslovom, pozneje je pa tudi g. Tiran napisal igro s prav takim naslovom. Celjska tiskarna v Mariboru je vložila pri celjskem okrožnem sodišču proti g. Tiranu tožbo zaradi te zadeve. Sodba o tem zanimivem literarnem procesu še ni izrečena.

Ptuj

Neznani ponočnjaki so se oborožili z bukovimi poleni in se podali pred hišo posestnika Franca Slaniča v Vurbergu, kjer so razbijali po oknih, da so razbili vse šipe; nato so se spravili nad hišna vrata in udrihali tako dolgo s poleni, da so razbita padla v vežo. Slanič z družino je zbežal na podstrešje in se skril. Orožniki so neznanim ponočnjakom na sledu.

Naše dijaštvo

✓ Borbac. V soboto, 18. t. m. bo v mali dvorani Delavske zbornice, nasproti knjižnice, ob 29 redni občni zbor krščan. sdc. akad. kluba »Borbec«. — Odbor.

Na 28. rednem obnem zboru Društva medicincev je bil izvoljen naslednji odbor: Predsednik: Nezmeskal Vili, podpreds.: Ostojčič Teodor, tajnik I.: Zveglj France, tajnik II.: Vesenjak Jelka, blagajnik I.: Jamšek Pavel, blagajnik II.: Marčič Edi, knjižničar I.: Ferjančič Joško, knjižničar II.: Banič Stanko, gospodar: Matzelle Julij.

Naznanila

Vabilo na izredni občni zbor »Edinosti«, vzajemnega gospodarskega društva, r. z. z. o. z. v Mariboru. Na podlagi § 24/3 zadružnih pravil sklicujemo za dan 26. novembra 1933 ob 9 dopoldne v restavraciji pri »Levu«, Ljubljana, Gospodarska cesta, občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo akcijskega odbora; 2. volitev likvidatorjev; 3. slučajnosti. — Izredni občni zbor je sklicen, če je prisotnih polovico za volitev upravičenih članov. V nasprotnem slučaju se vrši dve uri pozneje drugi izredni občni zbor, ki je sklicen pri vsakem številu prisotnih članov. — Akcijski odbor.

Damske snežke

z blagom št. 35-36 Din 39.—
iz gumija (vse številke) Din 65.—
lakaste z baržunastim ovratnikom
(vse številke) Din 69.—
otroške škornjčke Din 49.—
moške galoje Din 69.—

ANT. KRISPER

Mestni trg št. 26 — Stritarjeva ulica št. 1—3. LJUBLJANA

Kaj bo danes?

Drama: »Pravica do greha«. Izven.
Opera: »Ol-Öl«. »Začarani ptič«. Red. Četrtek.
Nočno službo imajo lekarne: mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Ustari, Sv. Petra c. 78 in mr. Hočevar, Celovška cesta 34.

★

✓ Vožnja po morju spada gotovo med izredne dogodke, ki jih človek doživi na svetu. Odkar vozi po našem Jadranu in po Sredozemskem morju krasna turistijska ladja »Kraljica Marija«, je zanimanje za lepoto Sredozemskega morja silno naraslo. Zato ni čuda, da je v rila Jadranskega Straža v tako hitrem času izpeljala krožni izlet s to ladjo po Sredozemskem morju. Neizbrisni so vtisi, ki so jih bili deležni izletniki na tem potovanju. Ravno o teh vtisih bo predaval g. prof. Janko Mlakar v petek zvečer ob 8 v verandni dvorani hotela Union. Vso pot bo spremljala njegova zabavna beseda in številne skioptične in filmske slike, tako da bo vsak udeleženec gotovo zadovoljen s tem predavanjem. Zlasti pa oni, ki se niso mogli potovanja osebno udeležiti. Ne zamudite te prilike in si v predprodaji preskrbite vstopnice v Ljudski knjižnici, Miklošičeva c. 7. I.

✓ »Robinson ne sme umreti« je naslov mladinske novitve, katero pripravlja drama. Delo je visoke literarne vrednosti in je do danes doseglo na vseh odvih izredno velik uspeh. Opozarjamo starše in vzgojitelje že danes na premiero tega dela, ki bo predvidoma koncem tega meseca.

✓ Po stenah in grebenih Durmitorja. O tem bo predaval v petek, 17. t. m. ob 20 v dvorani Delavske zbornice gosp. Leo Pipan v okvirju planinskih predavanj T. K. »Skalac«. Vstopnice so v predprodaji v sprotih trgovinah Predalič & Kolb, Selenburgova ul. in »Alpina«, Tyrševa cesta.

✓ Ustanova ljubljanskega mesta za učence Tehniške srednje šole v Ljubljani za tekoče šolsko leto 1933-34 je razpisana in so vsi pogoji razvidni iz razglaš. nabitega na občinski deski in v veži Tehniške srednje šole.

✓ Ustanova dr. Franceta Košmerljaja, odvetnika in univerzitetnega profesorja v Chikagu za slušatelje višjih oddelkov Tehniške srednje šole v Ljubljani v znesku Din 3000 (tritisot) na leto je razpisana. Natančni pogoji so razvidni iz razpisa na občinski deski in v veži Tehniške srednje šole.

✓ Mestna ljudska kopel v Kolodvorski ul. bo v petek, dne 17. novembra 1933 zopet odprta.

✓ Zveza Maistrovih borcev, odsek v Ljubljani, sklicuje za petek, dne 17. t. m. ob 20 sestanek vseh že pripravljenih in nepriglasenih Maistrovih borcev. Sestanek bo v Slogini dvorani Ljubljanskega dvora, dohod iz Pražakove ulice. Na dnevnem redu je poročilo odbora o dosedanjem delu in sklepanje o udeležbi na proslavi 15 letnice osvoboditve Maribora. Priidite vsi, ki ste kot Maistrovi borci sodelovali pri osvoboditvi Maribora in obrambi severne meje.

✓ Pri »Bohenčku« zopet polenovka.

✓ Brezposelni brez vsakih sredstev, čigar žena mora v bolnišnico na operacijo, lepo prosijo, če bi kdo vzel vsaj za mesec dni otroka, dokler se žena ne vrne domov. En otrok hodi v šolo v Lichtenurn, drugi pa v ljudsko šolo v Moste. Naslov v uredništvu »Slovenec«.

✓ Kako kradajo žarnice. Zadnje čase se na policiji in v javnosti množe pritožbe, da izginjajo žarnice zlasti iz vež, s hodnikov in drugod. Ljudem se je čudno zdelo, kakomorejo te žarnice

Staro perilo,
novo perilo..
ali vselej čisto
je perilo

S.T.J. 7-33

SCHICHT OVIM
TERPENTINOVIM MILOM
PRISTNO SAMO Z ZNAMKO "JELEN"

ZA NAMAKANJE PERILA "ŽENSKA HVALA"



Povodnji na Hrvatskem Reke naraščajo in prestopajo bregove - Več vasi so morali izprazniti

Iz raznih hrvatskih mest in krajev prihajajo poročila o novih povodnjih, ki jih je povzročilo neprestano deževje, pomešano s prvimi snegom. Ker dežuje še naprej in to skoraj nepretrgoma, se je bati, da bodo povodnji zavzele katastrofalen obseg.

Iz Petrinje ob Kolpi poročajo, da je pred dvema dnevi Kolpa že prestopila svoje bregove in do predčetršnjim poplavlila že nad 1000 juter zemlje. Vsako uro naraste voda za okrog 20 cm in je gladina Kolpe že sedaj 7 metrov nad normalo. Na poplavljenih poljih je uničena vsa ozimina.

Tudi Sava stalno narašča in na več mestih grozi, da bo podrla nasipe in se razlila po vaseh. Zlasti grozi velika nevarnost vasema Letina in Gradusa, ki ležita tik za savskim nasipom. Če tam Sava podre nasip, bosta obe vasi uničeni. Zaradi tega v naglici utrjujejo nasipe.

Močno narastli pa so tudi pritoki Save, tako Una s pritokom Sano. Una je narasla že 4 metre nad normalo in odnaša mlino in zgradbe ob vodi. V nevarnosti je več mestov, ob katerih podporniki je narasla voda nagromadila bruna, deske in drevesa, ki jih je prinesla s seboj. Pri Kostajnici je reka Una že prestopila bregove in skupno s svojim pritokom Unčico stvorila velikansko jezero. Razen tega je pod vodo že precejšen del Kostajnice. Promet s plavi je ukinjen in se vrši samo še z večjimi čolni. Pod vodo je že več cest, radi česar je ustavljen avtobusni promet. Precej hiš, ki leže ob vodi,

so morali izprazniti, ker jim grozi nevarnost, da jih valovi porušijo.

Tudi nižje doli v Bosni je Una že prestopila bregove in so morali v okolici Bihaca izprazniti več vasi. Una je tu že odnesla most. Vsi mlini in žage ob Uni, kolikor jih voda še ni odnesla ali porušila, so morali ustaviti delo. Avtobusni promet s Plitvičkim jezeri je ustavljen, ker so ceste pod vodo. Dežuje pa še kar naprej.

Tudi iz hrvatske Padvine poročajo že o prvih povodnjih. Drava je že 2 metra nad normalo in je že na več mestih prestopila bregove. Najhuje je v kopriškem okraju, kjer je že več tisoč juter zemlje pod vodo. Otežkočen je promet po cestah, kjer je mestoma do 40 cm vodo.

V hrvatskem Zagorju je Krapina tudi že prestopila bregove in je vsa glavna zagorska dolina pod vodo.

Iz Karlovca poročajo, da je v področju Korane in Kolpe ogroženih nad 30.000 juter zemlje. Voda odnaša s polj seno in uničuje ozimne posevke, na katere so kmetje stavili ves up in nado. Pod vodo je že precejšen del Karlovca.

Tudi v Medmurgju divjajo narasle reke. V Čakovcu so že vse kleti pod vodo. Drava je odnesla leseni most v Prelogu. V okolici vasi so poslali vojaške patrulje, da priskočijo, če bo treba, prebivalstvu na pomoč.

Tudi iz vseh drugih krajev, ki leže v območju rek, prihajajo vznemirljiva poročila. Izgledov na izboljšanje pa ni, ker povsod neprestano dežuje.

Štirje vlomi v eni noči Zločinci ukradi voz, konja, obleko itd.

Železniki, 15. nov.

V noči od ponedeljka na torek so se v Selski dolini pojavili doslej še neznan tatovi. Najprej so se oglasili pri posestniku Jerali na Studenem. Vdrli so v hlev in odvedli konja. Nato so šli k posestniku Posečniku, kjer so ukradli enovprežni voz. Zapregli so konja in se odpeljali na Češnjico. Tam so se oglasili pri Lončarju. Vlomili so v jedilno shrambo ter odnesli eno obleko, steklenico žganja, nekaj elanine, otroški nabiralnik, v katerem je bilo nekaj drobiža, in popili mleko. Nato so poskušali svojo srečo v gostilni »Stari Ratitovec« na Češnjici, kjer jih je pa gospodinja, ki je ravno vstala, z vpitjem prepolila.

Orožniki pod vodstvom g. komandirja Toneja so se takoj, ko so jim bile javljene

tatvine, podali na zasledovanje. Ker je sled vodila proti Škofji Loki, so se peljali z avtomobilom, ki jim ga je dal na razpolago g. Eger, za tatovi. Blizu Soteske pod Bukovico so jim apparji povedali, da so se tatovi peljali okrog pol petih jutraj mimo apence. Orožniki so torej bili na pravi sledi. Pogнали so avtomobil proti Škofji Loki in od tam naprej proti Ljubljani. Že blizu Ljubljane so v daljavi pred seboj zagledali voz s konjem in takoj spoznali, da so tatovi pred njimi. Toda tudi tatovi so zapazili zasledujoče orožnike. Ustavili so konja, poskakali z voza, pustili oboje na cesti in zbežali brez sledu. Konja, voz in druge ukradene stvari so dobili pravi lastniki nazaj in se imajo le spretnemu zasledovanju g. narednika Toneja zahvaliti, da niso trpeli škode.

Kaj pravite?

Število naših znanstvenih delavcev se množi. Tudi kvaliteta njih del vedno bolj zadovoljuje zahteve tudi ostalega kulturnega sveta. Napredka moremo biti le veseli, manj pa nas veseli, da jih vedno preveč opravlja eno samo delo. Razumljivo bi nam bilo, če bi to delo več ljudi popolnoma samostojno, ne da bi vedeli, kakšni bodo rezultati raziskavanj drugih. Če pa delajo iz konkurenčnih razlogov, je pa to velika škoda za našo znanost.

Podobno velja tudi n. pr. za druga dela: zbiranje statistik, objava materiala za propagando, zbiranje vesti iz lista itd. Tu je koncentracija nujno potrebna, da se ne trosijo po nepotrebnem dragocene moči. Gotovo pa je zapravljeno časa in energije, če n. pr. izda kak zavod publikacijo, ki skoro ni drugega kot predelane številke iz druge publikacije, novo so izračunani poleg absolutnih števil, ki so neizpremenjene, le odstotki. Ali ni tako delo popolnoma odveč?

— Pri blede sivorumenkasti barvi kože, utrujenosti oči, slabem počutju, zmanjšani moči za delo, žalostnem razpoloženju, težkih sanjah, bolečinah v želodcu, pritisku krvi v glavi in strahu pred boleznijo se svetuje, da se skozi nekaj dni jutraj na tešče pije čaša naravne »Franz-Josef-grenčice«. V zdravniški praksi se uporablja »Franz-Josef« voda največ radi tega, ker na mil način odstranja vzroke mnogih bolezenskih pojavov.

Koledar

Četrtek, 16. novembra: Otmar, opal; Neža (Janja).

Novi grobovi

— V Stični je mirno v Gospodu zaspela gospa Marica Erjavce roj. Miklavčič. Pogreb bo v petek ob pol 10 dopoldne. Naj ji sveti večna luč. Zalujočim naše iskreno sožalje.

— Pri Sv. Miklavžu pri Mariboru je po dolgi bolezni včeraj umrl župan Jakob Florjančič. Pokojnik je bil dolgo vrsto let tudi cerkveni ključar pri združnici Sv. Miklavža. Bil je dober gospodar in iniciativen član mariborske okrajne samouprave, razen tega predsednik okrajnega kmetijskega odbora za Maribor desni breg. Nova cesta na Pohorje je plod njegovih največjih prizadevanj in ravno tako tudi akcija za postavitev tovarnega kolodvora v Hočah. Bil je mož plemenitega srca in resnega dela. V družabnem življenju pa je bil vzoren in skrben oče ter dober gospodar. Bil je naročnik malone vseh katoliških slovenskih časopisov in je posebno rad prebiral in spremljal razvoj »Slovenca«. Pogreb plemenitega ranjkega bo jutri, v

petek, dne 17. novembra ob 10 dopoldne iz hiše žalosti na domače farno pokopališče. Uglednemu ter vnetemu domoljubu naj bo Vsemogočni pravičen plačnik za vsa njegova dobra dela. Težko prizadetim svojem naše iskreno sožalje.

— Pri Sv. Antonu v Slov. gorah je nenadoma umrl ugledni tamkajšnji gostilničar in posestnik Mihael Podgoršek. Vse svoje življenje je uraval v duhu načel poštenja, delavnosti in iskrenega rodoljublja. Radi svojega ljubeznivega in odkritega značaja je bil splošno spoštovan. Družega pokojnika bodo v soboto, 18. t. m. ob 9 položili k večnemu počitku. Naj v miru počiva. Zalujočim naše globoko sožalje.

Ostale vesti

— Blagoslovitev temeljnega kamna za dekliški dom v Krku. V mestu Krku je bil slovesno blagoslovljen temeljni kamen za dekliški internat pri državni gimnaziji. Temeljni kamen je blagoslovil škof dr. Srebrnič, ki je imel ob tej priliki lep govor, v katerem je poudarjal važnost in namen internata. Po blagoslovitvi je govoril gimnazijski ravnatelj Nakič-Vojnovič o pomenu internata, ki je namenjen ženski listski mladini, in se zahvalil vsem, ki so pripomogli, da se zgradi ta nujno potrebna ustanova.

— Zagreb bo gradil nove ljudske šole. Zagrebški mestni šolski odbor je sprejel proračun za ljudske šole za leto 1934. Ta proračun je za 95.000 dinarjev višji kakor letošnji, ker so otvorjene nove šole, ki še nimajo potrebne opreme. Proračun znaša skupaj 2.460.000 Din. Odbor je dalje razpravljal o vprašanju graditve novih poslopj za ljudske šole in prišel do zaključka, da so nujno potrebna štiri nova šolska poslopja in sicer na Trešnjem, v Gornjem gradu, na Martinovki in na Sigečici. V mestnem proračunu za leto 1934 se mora zagotoviti zgradba vsaj ene šole, ostale pa bi se zgradile v naslednjih letih, vsako leto po ena.

— Koča v Krnici pri Kranjski gori je vso zimsko dobo ob sobotah, nedeljah in praznikih odprta. Med tednom se je pa zgledati pri gdnji Pavli Pretnarjevi v Kranjski gori št. 8. Lepih terenov za smučanje je v bližini v izobilju. Te dni je padlo nad en meter snega.

— V Službenem listu kraljevske banske uprave Dravske banovine št. 92 od 15. t. m. je objavljena »Naredba o velikosti nagrad dnevnice izselniške službe v inozemstvu v breme izselniškega fonda«, dalje »Dopolnitev pravilnika za izvrševanje zakona o zatiranju rastlinskih bolezni in škodljivcev«, »Navodila za sestavo obč. proračunov za prorač. l. 1934-35«, »Navodila za sestavo proračuna mestnih občin za proračunsko leto 1934«, »Odločba o nakupu semenja lucerne in detelje iz naše države«, in »Uvoz semenja kulturnih rastlin iz Madžarske«.

— Pri boleznih srca in pospnenju žil, nagnjenosti h krvavitvam in napadih kapi zasigura »Franz-Josefov« grenčica lahko izpraznjenje črevesa brez vsakega napora.

— Smučarji pozor! SPD naznanja, da je zimska markacija od jezerske planine do Doma na Kravcu na novo skrbno izvedena in dohod k tej najbližji naši zimski postojanki zasiguran. Ker leži na razsežnih smučarskih terenih na Jezerci in Kriški planini čez 1 m snega izvrstne kakovosti,

je pričakovati za prihodnje nedelje velik obisk in to tem bolj ker je za ljubljanske smučarje ta postojanka najceneje dosegljiva. Vlak v Kamnik stane z legitimacijo le 4 Din, na avtobusu v Cerklje uživajo naši člani izdaten popust tako, da stane vožnja iz Ljubljane v Cerklje in nazaj le 25 Din. Dom na Kravcu je stalno odprt in oskrbovan. Dohod nesmučarjem radi preglobokega snega odsvetujemo, ker pot še ni zgažena.



V vsaki kapljici zdravje!

Skrivnost zdravja velja le par dinarjev in se imenuje *Rogaško slatinski vrelci*. Tempel, Styria in Donat. V rogaško slatinskih vrelcih je namreč raztopljenih nebroj zdravnih soli, ki uničujejo strupene bolezenske kali v človeškem telesu in jih odstranjajo iz njega s pomnoženo diurezo. *Rogaško slatinski vrelci* zdravijo in ščitijo z nedosežnim uspehom človeško telo pred boleznimi želodca, jeter, ledvic, mehurja, žolčnih kamnov, protina, sladkorne bolezni itd. Kdor tedaj redno in dosledno uživa

Rogaško slatinske vrelce, ni nikdar bolan! *Rogaško slatinski vrelci* pospešujejo tek, urejajo prebavo, pomlajajo kri in utrjujejo zrahljano zdravje!

— Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb v sodnem okraju Ljubljana, išče priče za poškodbo, ki jo je dobil Perič Jože, roj. l. 1895 in vojak bivšega 97. peš. polka, v ruskem vjetništvu na nekem posestvu v Glackem, guberniji Aleksandrovo, dne 13. 6. 1916. Zadostovale bi tudi priče, ki so prišle sredi maja 1915 ž njim v ujetništvo, odnosno ki so se l. 1918 z njim vratile iz Rusije na Dunaj.

— Inozemski tisk. Ilustrirani list »VU«, ki izhaja v Parizu in madžarski list »Budapesti Közlöny«, ki izhaja v Budimpešti, je dovoljeno uvažati v našo državo in razširjati v njej.

— Davčna uprava Ljubljana-okolica razglašala prodajo 25 kub. m surove obelane parketov. Interesenti naj si blago ogledajo v Kozarjah št. 26, občina Dobrova. Prodaja bo dne 18. nov. ob 9 v prostorih davčne uprave za okolico v Ljubljani.

— Najdeno žensko truplo. Pod vasjo Gunte nasproti Rajhenburgu so našli v ponedeljek v gozdu nad cesto v dokaj nedostopnem kraju razpa-

dajoče žensko truplo. Dozdevno se je ženska, ki je bila — soditi po obleki in kozmetičnih sredstvih v ročni torbici — v življenju bolj situirana, sama obesila; vendar tudi ugibajo ljudje, da ni izključen uboj. Nihče pa ne ve, odkod bi bila ta ženska; mogoče je, da je truplo odložil v tem kraju kak zagrebški avto, ki jih je v poletnem času polno na tej cesti. Sedaj razpadlo truplo, ki leži v krški mrtvašnici, je namreč ležalo v gozdu najmanj že nekaj mesecev.

— Za mladee, dijake in akademike najaktualnejša knjiga je nedvomno: *Luč z gora* — Iz življenja mladega fanta. Spisal Fr. Weiser, D. J. Poslovenil Jože Jagodic. S šestimi slikami. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena broš. 15 Din, vez. 22 Din. — Ni kmalu povesti, ki bi bila tako sodobna in tako fantovska, kakor »Luč z gora«. Mlad študent, ki ima verne starše, pride iz lepih, sončnih gorskih krajev v vele mesto. Vse mu je tuje, neumljivo. Njegovi tovariši bi ga radi spravili za seboj na kriva pota. Življenjsko resnično in psihološko globoko nam riše pisatelj boje mlade duše, ki pri vseh preračunanih zapeljavanjih ohrani čistost in vero neoskrnjeno. Pri tovariših začne njegova fantovska pobožnost in odločnost imponirati, njegov ugled raste. Prevod je uglasen, lep. Za dijake in druge fante prav zanimivo berilo.

— »Bojevniki«. Po dolgem presledku je zopet izšla nova številka tega lista, ki prinaša članke o sodobnih socialnih in narodnostnih vprašanjih, dalje mnoge raznovrstne aktualne zadeve ter črtice o vojnih doživljajih. Ker je Zveza bojevnikov razpuščena, list ni več glasilo te organizacije, vendar še vedno objavlja mnogo stvari, ki se tičejo bivših bojevnikov. Sedaj izšla številka je zelo postra in mnogostranska ter zaradi svoje bogate vsebine vredna, da je prečita vsakdo. List priporočamo v naročitev vsakomur, ker je tudi naročnina zelo nizka, saj znaša le 10 Din na leto. Naroča se v Ljubljani, Poljanska cesta 48.

— Za Miklavžev večer ima Založba drama v zalogi kratko igro za otroke (igrajo odrasli) z naslovom: »Peklenko brezno«. Prvo dejanje se godi v peklu, drugo v nebesih, tretje na zemlji. Igra je lahka. Naroča se v treh izvodih in stane skupno: za člane založbe 30 Din, za nečlane 50 Din. Ker je na našo prvo ponudbo prišlo toliko naročil, da ni bilo mogoče vsem ustreči že danes, prosimo cenj. naročnike, naj nam oprostijo zamudo enega ali dveh dni. — Založba Drama, Ljubljana, poštni predal 139.

— Nosečim ženam in mladim materam pripomore naravna »Franz-Josef« grenčica do urednega delovanja želodca in črev.

Sport

Jugoslov. olimpijski odbor - in prihodnja olimpijada

Važni sklepi jugoslov. olimpijskega odbora

Izvršni odbor jugosl. olimpijskega odbora je imel pred kratkim svojo sejo, na kateri je napravil sledeče važne sklepe:

Olimpijski dan v letošnjem letu, ki se je izvršil pod pokroviteljstvom ministra za telesno vzgojo naroda g. dr. Lavoslava Hanžeka, izkazuje okrog 10.000 Din dohodkov. V to svrhu so se vršile razne prireditve v Zagrebu, Subotici, Ljubljani, Sarajevu, Osijeku, Splitu, Mariboru, Novem Sadu, Senti, Varaždinu in Bjelevaru. Prihodnji olimpijski dnevi se izvedejo vsako leto drugo nedeljo v mesecu juniju.

Za prihodnjo olimpijado, ki se vrši leta 1936 v Berlinu, so se določile glavne smernice glede priprav. Ker je ministristvo za telesno vzgojo naroda stavilo v bodoči proračun večjo vsoto za podporo olimpijskemu odboru, se je napravil načelen sklep, kako se bo ta denar uporabljal.

V svrhu propagande bo J. O. O. zaprosil vse zveze, da prireajo od leta 1934 dalje »predolimpijska tekmovanja«, za katere bo izročal J. O. O. posebne nagrade najboljšim tekmovalcem.

Podpore bodo dobivale najuglednejše zveze, ki bodo tudi v tehničnem pogledu pokazale najboljšje rezultate.

V kolikor bodo J. O. O. dopuščala sredstva, bo angažiral leto dni pred olimpijado trenerje za posamezne zveze, najboljšim tekmovalcem bo pa omogočil tekmovanja s močnimi nasprotniki v tujini inozemstvu.

Dalje se je tudi sklenilo, da se zaprosijo vse zveze, da do konca tega leta prijavijo približno število svojih tekmovalcev za olimpijske igre, imena onih, ki pridejo po današnjem stanju v poštev in imena mlajših, talentiranih sportnikov, ki bi se mogli do leta 1936 razviti do višine reprezentantov. Prijavitelj je tudi točke, v katerih bodo mogli tekmovati.

J. O. O. smatra, da je za gotove panoge sporta prišel čas, ko moramo misliti in delati na to, da se čimbolje približamo vrhunskim rezultatom, ker to odgovarja karakterju olimpijskih iger, ki predstavljajo borbo izbranih in najboljših atletov celega sveta. V take borbe nima smisla pošiljati posameznikov in moštvev, ki si niso tega svesti in ki v tem najvažnejšem momentu predpostavljajo svrhu samega učenja in gledanja. J. O. O. je mišljenja, da je treba vse naše tekmovalce psihično pripraviti ter izvesti novo orijentacijo v pravcu borbenosti in da moramo prekiniti z naziranjem, da je priprava za borbo z najboljšimi radi močne konkurence brez izgledov.

Končno so sklenili, da se ministristvo vojske in mornarice opozori na »modernejši petboj« kot važno točko olimpijskega tekmovalstva, v katerem tekmujejo častniki raznih držav.

Radi tesnejšega sodelovanja in boljšega razumevanja bosta predsednik dr. Hadži in tajnik Dobrin po potrebi obiskala uprave raznih zvez.

★

Kitajci imajo največje pokrito umetno drsališče na svetu in sicer v Tientsinu. Drsališče ima tri prostore za hokej na ledu, poleg tega pa še pet velikih prostorov za občinstvo.

Bo ali ne bo?

Primorje odigra v nedeljo odločilno tekmo.

Takšnega zanimanja kot vlada za nedeljsko tekmo in takšnega ugibanja, kako bo igralo v nedeljo Primorje proti belgrajski Jugoslaviji, še ni bilo v letošnjem državnem prvenstvu za nobeno tekmo. Vsakdo z neko nervoznostjo vprašuje, kaj misliš ti o nedeljski tekmi, kako bo izpadla, ali se bodo naši fantje odobrži ali ligi itd., itd.

Bo zmazalo Primorje ali si izvojevalo vsaj neodločen rezultat ali ne bo, se vprašujejo vsi slovenski sportniki. To je težko vprašanje, ki ga bodo rešili v nedeljo igralci Primorja in Jugoslavije. Mi vemo samo toliko, da je Primorje na svojih tleh in pred svojim občinstvom premagalo že marsikatero enakovrednega in boljšega nasprotnika.

V nedeljo pride k nam izborna belgrajska Jugoslavija. Tega se zavedamo vsi, najbolje se pa morajo zavedati tega naši reprezentantje. Fantje! Na igrišče morate samo s to mislijo, da morate zmagati in uspeh ne bo izostal.

★

ZSK Hermes. Drevi točno ob 20 seja centralnega odbora pri »Belici«. Vabijo se vsi gg. odborniki, da se iste zanesljivo udeležijo. Seje naj se zanesljivo udeležijo tudi nač. nog. sekcije g. Bergant. — Tajnik.

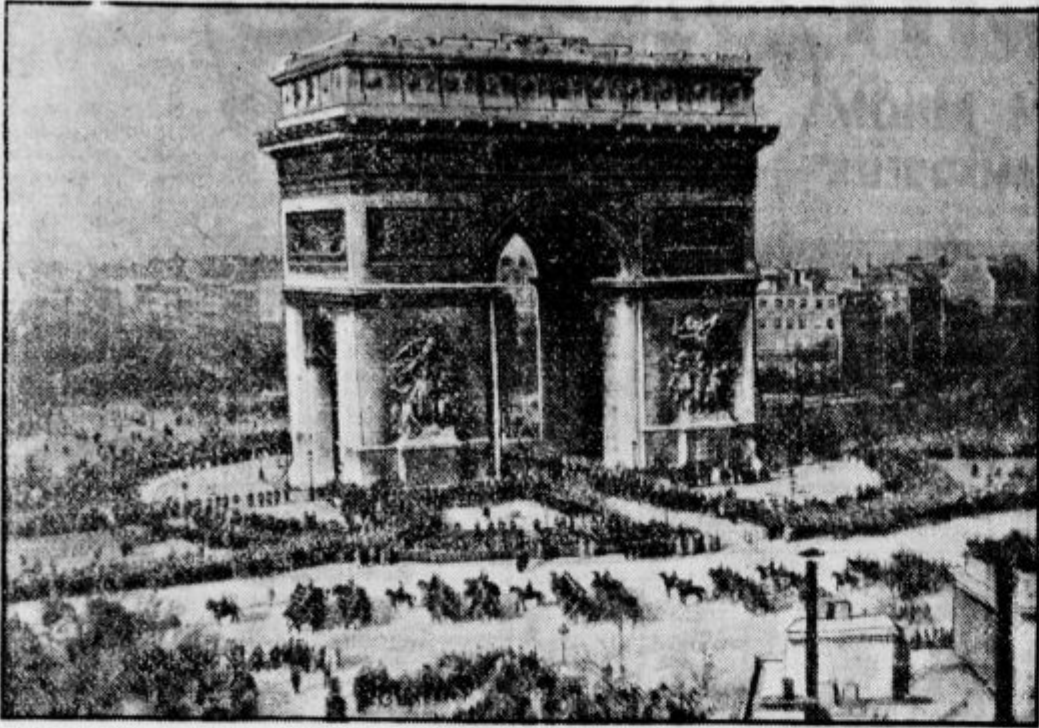
Mednarodna hokej-zveza je imela te dni v Parizu zasedanje, na katerem se je obravnavalo predvsem termin za prihodnjo olimpijado. Glede tega pa ni prišlo do odločitve. Zato bo obravnavalo to vprašanje prihodnji kongres, ki se vrši spomladi l. 1934 v Atenah.

Ameriški drsalci pridejo v Evropo. V tej zimi pride nekaj najboljših ameriških drsalcev v Evropo. Umetna drsalka na ledu Marybell Vinson že trenira v Londonu skupno s Sonjo Henie. Pri prvenstvih v Stockholmu bo nastopil tudi ameriški mojster M. Turner. Baje pride sem tudi Jack Shea, ki si je priboril na olimpijskih igrah v Lake Placid — dve zmagi.

Šoštani

Zavodnjska cesta izročena prometu. V nedeljo je bila slovesno otvorjena novozgrajena banovinska cesta II. reda od tako zvanega Napatničkovega klanca do Zavodnje. Nova proga odgovarja vsem zahtevam prometa. Z jedva šestdesetnim vzponom je izpodrinila dosedanja cesto, ki je bila radi nevarnih klancev (nad 18 odstotkov) in serpentin težko premagljiva. S cesto pa je oživilo eno šele del začrtane trase: Šoštani—Št. Vid—Črna. Kakor smo v nedeljo čuli iz slavnostnih govorov, chstojta upanje, da bodo tudi na ostali trasi že v dohodnem času pričeli z deli. Po slovesni sv. maši v domači župni cerkvi je duhovni svetnik g. Rožman s prisrčnim nagovorom blagoslovil novo prometno sredstvo, nakar so govorili v imenu banovine višji gradbeni svetnik g. inž. Fischer, ki je vodil gradbena dela, šoštanski župan g. dr. Mayer in tajnik slovenjgraškega cestnega odbora g. Ovčar.

Petnaista obletnica premirja



Ob obletnici premirja se je tudi v Parizu vršila velika vojaška slovesnost. Ob slavlolu Device Orleanske nad grobom neznane junaka je bila velika vojaška parada.

Kako se množijo Japonci

Pred kratkim je Mussolini napisal članek, v katerem je dokazoval, kako silno se množijo azijski narodi v primeri z evropskimi. Podatki, ki jih priobčujejo listi, dokazujejo, da se posebno naglo množijo Japonci.

Glavno mesto Japonske Tokio je še leta 1925 štelo 2.000.000 prebivalcev, danes pa s predmestji vred šteje že 4.000.000. Če se bo mesto tako razvijalo, bo v 40 letih postalo največje mesto ne le Azije, ampak vsega sveta. Z ozirom na tako naglo množico se prebivalstvo je mestna uprava v Tokiu dovolila poldrugo milijardo jenov za povečanje mesta, za zgradbo novih cest, mostov, šol in železnic. Na Japonskem se vsako uro rodi 249 otrok, umrje pa le 136 ljudi. Na ta način je japonsko pre-

bivalstvo samo v letu 1932 naraslo za 1.007.863 ljudi. V tem letu se je prvič zgodilo, da se je število Japoncev pomnožilo v enem letu za en milijon; kajti umrljivost leta 1932 je bila tako majhna, kakor že 70 let poprej ne.

Te številke nam razložijo lahko marsikaj političnih in vojaških dogodkov na Daljnem vzhodu. Ogromno število japonskega prebivalstva, ki šteje 80 milijonov duš, ki pa je potisnjeno na razmeroma majhno otočje, na katerem ni prostora niti 400.000 km², mora kajpada iskati novih selišč v sosednih deželah. To pa je mogoče le na Kitajskem, na Koreji in v Mandžuriji. Zaradi tega so tudi mednarodni spopadi skoraj neizogibni.

Skrivnost panter

Kadar kje počasi glas, da je ušel iz kletke lev, se vsega prebivalstva polasti velika groza. K sreči navadno ubeglega leva kmalu ujamejo ali pa ustrelje. Strahu je potem konec. V Curihu pa se je zgodilo, da je iz zoološkega vrta ušel črn panter, ki ga še doslej niso mogli prijeti. Nihče se tudi ni oglašil, ki bi bil povedal, da je to nevarno in veliko črno mačko ubil. Zato po vsej Švici že več tednov vlada veliko razburjenje in pa strah. Če je ta črni panter res še živ in ni poginil kje v kaki samoti, mora biti res izredno uren. Ni namreč mogoče navesti vseh krajev in vasi, kjer se je ta ubegli panter že prikazal. Kjerkoli je bilo vlomljeno v kako kurnico, ovčarno ali zajčarno, povsod dolže pantra, da je on vlomilec in krivolok, ki podavi vse.

Ti vloni se res ponavljajo na vseh koncih in krajih dežele. Enkrat je panter vlomil in moril ovce v nemški Švici, že kmalu nato prihaja drugo poročilo iz laške Švice, iz kantona Wallis, češ, da je panter na ondottih planinah raztrgal toliko in toliko krav ter ovac. Kmalu nato poročajo iz ženevskega kantona, češ, da je panter tam napadel farmo za kunce in vse živalice podavil. Kmalu nato zopet poročajo iz okolice Curiha, da se je spravil tam na jerebice. Nekega dne je v okolici Curiha znan gozdar šel po lovišču, ko ga je naenkrat napadel skrivnostni črn panter. K sreči je takoj zbežal (panter namreč). Pogumni gozdar pa je teklen v vas, zbral četo neustrašenih mož, ki so od nog do glave oboroženi šli v gozd na pantra. Toda niti sledu ni bilo za njim. Skoraj ni več verjetno, da bi bilo mogoče ujeti to žival, ako je sploh še živa. Ljudje pa, čeprav jih ni veliko takih, trdovratno govore, da je ta skrivnostni panter doma le v fantaziji njihovih sočravnjancev, ki vsak strah in nevarnost prikazujejo za skrivnostnega pantra, katerega pa najbrž ni več.

Ostanki živali iz ledene dobe

V Gor. Sleziji kopljejo nov kanal. Pri tej priliki so našli ostanke več živali iz ledene dobe. V okraju Gleiwitz so našli kost iz nosorogovega stegna, spodnjo čeljust divjega konja in več losovih rogov. Kostjo so ležale 2½ m globoko v diluvialnem pesku pod močvirno plastjo. V dolini Klodnitz so izkopali spodnji del rogovja orjaškega jelena. To je prvo najdeno rogovje te živali v Sleziji. Ta najdba dokazuje, da je orjaški jelen v ledeni dobi živel tudi v Sleziji. Najdbe so oddali v muzej.

Nočejo moliti zanj! (K umoru afganskega kralja Nadir Kana)

Dne 8. novembra je bil umorjen afganski kralj Nadir Kan. Na prestol je prišel l. 1929. Do l. 1928 je bil afganski kralj Aman Ullah, ki so ga pa uporniki pregnali. Aman Ullah je hotel v Afganistanu uvesti evropsko civilizacijo. Uporniki so postavili svojega poveljnika za kralja. Stric Aman Ullaha Nadir Kan pa je pozneje premagal upornike in sam zasedel prestol. Sedaj je tudi njega doletela usoda. Umoril ga je neki Abdul Kalik, ki ga sedaj sodijo afganski sodniki. Nihče pa ne more nič izvedeti o tej obravnavi, zato tudi nihče ne ve, zakaj je Abdul Kalik umoril kralja. Afganski konzul v Bombaju je večkrat prosil poročil o tem dogodku, a jih ne dobi. Casnikarska poročila pa so nezanesljiva, ker izvirajo le iz raznih pripovedovanj.

Vendar bi se iz teh pripovedovanj dalo sklepati, da je 8. november v zvezi z umorom. Dne 8. novembra 1932 namreč je kralj Nadir Kan dal v Kabul ustreleti uglednega poglavarja več afganskih rodov generala Gulam Nabi Kana. Kralj se ga je namreč bal zaradi njegovega vpliva in priljubljenosti. Zato ni izključeno, da so prijatelji umorjenega generala prav na obletnico hoteli maščevati njegovo smrt s tem, da so umorili morilca — to je Nadir Kana. Pravijo, da utegnemo kmalu slišati o novih političnih umorih iz Afganistana. Tudi

mladi 19letni kralj menda ne sedi tako trdno na prestolu, kakor nekateri mislijo.

Kakšno je ljudsko razpoloženje po kraljevem umoru, nam najbolj dokazuje dogodek v sloveči mošaji Juma-Masjid v Delhih. Tu so indski mohamedani (tudi Afgani so vsi mohamedani) imeli službo božjo. Muslimanski imam se je dvignil, da bi začel moliti za umorjenega Nadir Kana. V tistem hipu se je dvignila vsa mošaja. Zbrani muslimani so klicali imamu, naj sede in naj ne moli za Nadir Kana, ki je izdal kralja Aman-Ullaha. Nadir Kan ni vreden mohamedanske molitve, ker je bil neveren pogan. Ugleden musliman se je dvignil in izjavil, da je bil vedno nasprotnik Nadir Kana, da pa je vendarle za to, da zanj molijo. Pa tudi tega so navzoči prekricali. Molitev so morali opustiti.

Zadnja poročila iz Kabula vele, da je bil Nadir Kan ali — kakor se je kot kralj imenoval — Nadir Sah umorjen, ko je v kraljevski palači ravno podeljeval akademske nagrade. Morilec je trikrat ustrelil nanj in ga takoj usmrtil. Morilec, Abdul Kalik, je bil sluga ravno pred letom ustreljenega generala Gulama Nabbija. Kakor je videti, je bil umor maščevanje za generala smrt.

Amundsenov dnevnik

Iz Moskve poročajo: Ruska polarna ekspedicija je v bližini otoka Aleksij našla dnevnik polarnega raziskovalca Amundsena z datumom 20. maja 1919. Dnevnik je pisan v norveškem jeziku ter popisuje Amundsenova odkritja ob Severnem tečaju.

Severni sij 4000 krat fotografiran

Učenjaki se trudijo, da bo proučili severni sij. Sedaj se je vrnil domov vodja angleške polarne ekspedicije dr. I. M. Stagg, ki je 17 mesecev prebival z ekspedicijo v Fortu Rae v severozahodnem delu Kanade. Dr. Stagg pravi, da ni bilo mogoče točno ugotoviti, kako severni sij vpliva na oddajanje z radiom. Včasih ni bilo nobenih motenj, včasih pa sploh nič ni bilo mogoče oddati. Bolj natančno je dr. Stagg proučeval zvezo med solnimi pegami in severnim sijem. Med glavnim sijem v januarju, februarju, marcu in aprilu letošnjega leta nam je bilo mogoče napraviti 4000 fotografij severnega sija ter natančno določiti prostor, je dejal dr. Stagg. »Nismo merili nobenega severnega sija, ki bi bil bližji zemlji ko 88 kilometrov, čeprav poročajo, da se severni sij v redkih primerih dotika zemeljske površine.« Prikazen severnega sija so spremljali magnetični viharji, ki so prekinili brzojavno zvezo. Bolj točne podrobnosti bo mogoče ugotoviti šele, ko bodo prišla poročila o vseh opazovanih ekspedicijah v polarnem letu.

Z vlakom 300 km na uro

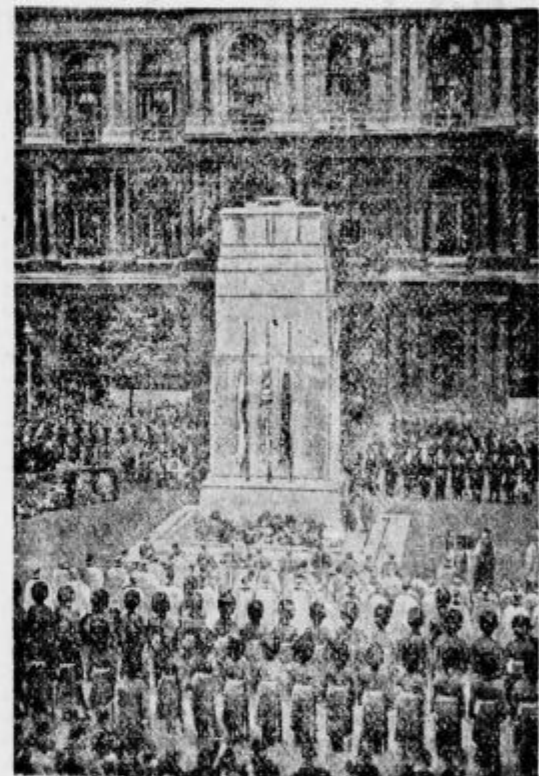
Iz Moskve poročajo, da je mladi ruski konstruktor Jarmolčuk iznašel novo iznajdbo, ki bo zelo važna za nadaljnji razvoj železnic. Ta iznajdba bo omogočila, da bodo vlaki lahko vozili z naglico do 300 kilometrov na uro. Podrobnosti sicer niso znane, kar je umljivo. Vendar so znana nekatera načela:

Železnica bo imela le eno tračnico. Mesto dosedanjih koles bodo vozovi imeli velike krogle, v katere bodo vdelani električni motorji. Mesto železnih tračnic bo narejen nekak žleb iz lesa ali železobetona. Težišče voz bo tako urejeno, da bodo vozovi vedno stali v ravnotežju. To bo nekako tako kakor pri tistih močilih, ki se vedno postavijo na noge, če jih tudi na glavo postavljajo. Prva poskusna vožnja je dokazala, da je iznajdba res praktična in da se da urediti. Stroški takih voženj ne bodo nič večji kakor so doslej pri dosedanjih železnicah.

Pasje življenje

Po 3 in pol letnem bivanju v francoski tujski legiji se je k svojim staršem v York na Angleškem vrnil 24letni Eric Birkinshaw. Vrniti se je mogel le z begom, ki je bil poln najbolj razburljivih doživljajev. Ko je mladenič zopet stopil na angleška tla, je zaklical: »Hvala Bogu! Srečen sem, da sem zopet na Angleškem.« Casnikarjem pa je pripovedoval, da je imel v legiji pasje življenje. Pripove-

doval je tudi, kako je prišel v tujsko legijo. Pred 4 leti se je z dvema prijateljskima odpeljal v Dünkirchen. Le želja po pustolovstvu jih je nagnila, da so vstopili v tujsko legijo. A že po nekaj tednih so svojo lahkomišljenost obžalovali. Zšli so med »lovčariše«, ki so bili nekateri zločinci in so se le iz strahu pred kaznijo zatekli v tujsko legijo. Birkinshaw je kmalu sklenil pobegniti iz »marokanskega pekla«, kakor sam pravi. Prvi beg se mu je ponesrečil. Dobil je zanj 87 dni najstrožje ječe. Ta kazen je bila pocrstena še na ta način, da so ga sredi noči zbudili, ga gnali iz ječe na dvorišče, kjer je moral z vso težko prtljago dve uri tekati semintja. To se mu je v 87 dneh zgodilo 15 krat. Slednič se mu je posrečilo, da je zapustil vojašnico v Sidi bel Abs v delavski obleki s kladivom, žblji in vrvo v roki, kakor bi bil delavec. Popolnoma izčrpan je pribežal v Oran, kjer se je vihotalpil na krov angleškega parnika. Na njem se je pripeljal v Gibraltar, odkoder vrnitev v domovino ni bila več težka.



Obletnico premirja so tudi letos slovesno proslavili v Londonu ob spomeniku neznane junaka. Navzočni so bili: kraljeva družina, vlada in vojaški dostojanstveniki. Princ Waleski je položil venec na spomenik. Ob tej priliki je bil 2 minutni molk.

★

»Odkar sem poročen, sem shujšal za štiri funte.«

»To ni nič hudega. Toliko je menda tehtal vežni ključ, ki si ga moral dati ženi.«

★

»Natakar! Ta-le jedilni list je pa že deset dni star.«

»Nič za to! Saj so še vse jedi tu.«

Strašno neurje v južni Afriki

V južni Afriki imajo sedaj poletje. Strašna vročina in suša je morila ljudi in živali že več mesecev. Sedaj pa se je vreme spremenilo. Začeli so hudi viharji, nalivi in nevihte. V teh neurjih je bilo ubitih najmanj 20 ljudi. V okraju Rustenburg v Transvaalu je strela na mestu ubila 6 oseb naenkrat. Doslej skoraj prazne struge rek so se napolnile in vode so narasle v deroce veletoke, ki jemljejo seboj ljudi in živali. Mnogokje je padala strašna toča, ki je bila ponekod tako debela ko jabolka. Napravila je ogromno škodo. Močne strehe je prebila kakor papir.

V okolici Johannesburga je povodenj kmetom napravila za 40.000 funtov škode (nad 10 milijonov Din). Tudi tukaj je strela ubila dva domačina. V Lichtenburgu je toča pobila na tisoče ovac, govedi in oslov. V Natalu so vasi in ceste pod vodo. Mnogo mostov je voda odnesla.

★

»Glej Tinče, tam-le na tistem-le vogalu si vedno čakal name.«

»Da, saj že zopet stoji tam neki tepec in čaka.«



Kakor smo že poročali, se je v Berlinu vršila nogometna tekma med berlinskim izbranim nogometnim moštvom in med čilensko-peruanskim moštvom, ki je prišlo iz Južne Amerike. Berlinci so zmagali s 3:1. Na sliki vidimo prvi nemški gol.



Hitler voli na delavskem volišču. Pri nedeljskih volitvah je Hitler šel voliti na delavsko volišče v Siemensovih tovarnah. Na sliki vidimo nemškega »Führerja« in njegovo spremstvo.

Gospodarstvo

Kreditna kriza v ČSR Posledice uredilive obresne mere

Tudi v češkoslovaški se pojavljajo znaki krize na kreditnem trgu. Zato je izvedla praška trgovinska zbornica anketo o položaju na kreditnem trgu, iz katere posnemamo te značilne podatke: Zveza češkoslovaških bank poroča, da sedanji počasn, toda trajajoči padec vlog sili zavode k prilagoditvi kreditov tej situaciji. Že podeljeni krediti so nižani in odpovedani. Tu banke posebno pazijo na likvidnost, pri tem pa trpe seveda tudi boljši dolžniki. Ker je vlada znižala obrestno mero, morajo biti banke previdne, da pridejo do svojega zaslužka. Tvorba rezerv je pri sedanjih razmerah onemogočena, kar povzroča posebno previdnost pri angažmanih, da ne nastanejo izgube. Bančni zakon zahteva od vodstva banke jamstvo tudi za škode sploh, ne samo za one, ki nastanejo po lastni krivdi. To tudi omejuje podeljevanje kreditov.

Razvoj na trgu je odvisen od dotoka oz. odтока vlog. To gibanje je v najhujši zvezi z zapuščanjem.

Posojilnice priznavajo težkoče, ki nastajajo v sedanjih razmerah posebno trgovstvu. Toda vpoštevajo naj neuravnovesene finance avtonomnih korporacij. Že izvršeno in še napovedano poseganje države v zasebno gospodarstvo gotovo ni doprineslo k izboljšanju položaja občanem z drugimi razlogi. Položaj se slabša radi tezaženja in po-

rahe kapitalij. Vloge padajo in to narekuje denarnim zavodom največjo previdnost, zato se tudi zahtevajo vedno večje varnosti. Za mobilne in sigurne kredite pa je še vedno na razpolago denar, hipotekarna, komunalna in druga dolgoročna posojila pa se ne dajo več dobiti.

Obrtniške posojilnice pravijo, da je padec vlog povzročil odpoved kreditov. Po državi predpisane obresti ne odgovarjajo razmeram na denarnem trgu. Treba bi bilo prisilno ureditev obresti opustiti, ker se tako da doseči pomirjenje vlagateljev in zbuditi zopet smisel za varčevanje.

Zveza češkoslovaških hranilnic poudarja, da so sedanje razmere v zvezi s pospeševanjem gradbene delavnosti in z velikimi zahtevami države in občin. Če imajo denarni zavodi kaj gotovine, jo drže likvidno, da zadostijo zahtevam vlagateljev. Omejitve kreditov je v zvezi z moratorijem za kmetijstvo, ker denarni zavodi ne morejo vterjati zapadlih terjatev, da bi jih kot kredite eventualno posodile naprej.

Ta kratek izvleček iz poročil praških listov kaže, da se že pojavljajo posledice reglementiranega obrestne mere mimo faktičnih razmer na denarnem trgu. To se pravi, da je ponudba kapitala sedaj v ČSR skoro popolnoma izostala, kar paralizira ves denarni trg.

Trgovina z vinom v Dalmaciji. Letošnji pridelek vina je bil za polovico manjši kot lani, le na nekaterih krajih je trgavevala dala ugodne rezultate. Nasprotno je kakovost novega vina zelo dobra. Grozdje ima do 22% sladkorja. Cene so se gibale v Kastelah od 100—120 Din hl, v okolici Šibenika mošči 120—170 Din. Cene staremu vinu se drže visoko. Novemu vinu se cena še ni ustalila.

Vpis v trgovinski register: Tovarna hranil in pražarna »Adria« L. & M. Krebelj, dr. z o. z. Ljubljana-Glinice (glavnica 100.000 Din, poslovali. Krebelj Mara, Ljudmila in Ljovica Janko.

Občni zbori: »Zaščita«, reg. zadr. z om. zav., Ljubljana v zadružnih prostorih, Masarykova cesta 14, II, palača »Grafika« 26. novembra 1933 ob 9; Kranjska industr. družba v Ljubljani 28. novembra 1933 ob 18 v Kreditnem zavodu (volitve uprave in nadzorstva).

Švicarsko notranje posojilo. Švica bo te dni izdala novo notranje posojilo 150 milij. švic. fr. Obrest. mera znaša 4%, emisijski tečaj pa 97,75%. To novo posojilo bo služilo za vrnitev 5% ameriškega posojila iz leta 1924, za 30 milij. dolarjev, ki zapade 1. aprila 1934. — Zvezni svet je pooblaščen povečati posojilo na 200 milij. šv. frankov.

Konkurz je razglašen o imovini zapuščine pok. Lušina Antona, borznega senzala in posestnika v Ljubljani, Wolfova 10; prvi zbor upnikov 25. nov., oglasiti se je do 15. dec. in ugovoriti narok 30. decembra 1933.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Ane Kolter-Petriček, slaščičarne v Ljubljani, Aleksandrova cesta, narok za sklepanje poravnave 16. dec., oglasiti se je do 10. dec. — Nadalje je uvedeno o imovini Maksa Bračiča, trgovca z manufakturnim blagom v Mariboru, Meljska c. 2, narok za sklepanje poravnave 11. dec., oglasiti se je do dne 10. dec. Nudi 40%.

Borza

Dne 15. novembra 1933.

Denar

Neizpremenjen je ostal le Curih, popustili so Amsterdam, Pariz in Newyork; druge devize so pa narasle.

Narastel je tudi avstrijski šiling, ki je bil na ljubljanski borzi zaključen po 8,95, na zagrebški po 8,875 in belgrajski po 8,85. Grški boni so v Ljubljani notirali 41,50 zaklj., v Zagrebu 40,50—41 in v Belgradu 40,50—40,75 (40,50).

Ljubljana. Amsterdam 2307,90—2319,26, Berlin 1363,47—1374,27, Bruselj 798,79—802,73, Curih 1108,35—1113,85, London 183,36—184,96, Newyork 3441,61—3469,87, Pariz 223,99—225,11, Praga 170,01—170,87, Trst 301,29—303,69.

Promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 51.418 Din.

Pariz. 11.45. Newyork 15.30. London 81.88.

Agrarna reforma

Ptuj, 14. nov.

V prostorih mestnega magistrata se je vršila od 8. do 10. t. m. trajajoča končna razprava o ugotovitvi objektov na veleposessu grofa Jožipa Herbersteina. Kot predsednik komisije je fungiral šef agrarnega oddelka banske uprave agrarni svetnik dr. Saplja. Pri razpravi so bili navzoči zastopniki vseh občin, vsi agrarni interesi, ki jih je več kot 1200, po svojih zastopnikih, končno pa še posamezniki, ki so imeli kake pritožbe. Zasliskane so bile vse interesirane stranke. Ugotovilo se je spremembe kultur, nastale od leta 1919 naprej. Celo posestvo obstoji iz 4 ločenih edinic in sicer v Ptuj. Ravnen polju, Vurbergu in Hrastovcu ter meri v celoti 1966 ha. Od tega je 404 ha njiv, 268 ha travnikov, 62 ha sadovnjakov, 26 ha vinogradov, 23 ha pašnikov in 1114 ha gozda. Nadalje ima veleposessvo 50 ha ribnikov, 7 ha stavbišč, neplodnega in dvaka prostega pa je 10 ha. Gozdovi, v kolikor presegajo 10 ha, so že razlašeni. Razdeljeno je dosedaj med agrarne interese nad 400 ha obdelovalne zemlje. Odlok o ugotovitvi objektov bo izdala banska uprava na temelju zakona o likvidaciji agrarne reforme, ki je stopil v veljavo s spremembami in dopolnitvami letos v poletju.

FOTOAPARATE

metonnih tordk Zeiss-Ikon. Rodenstock, Voigtlander, Welta. Certo itd. itd. ima vedno o zalogi

FOTOTRGOVINA JUGOSLOVANSKE KNJIGARNE

v Ljubljani, Miklošičeva cesta 5

KULTURNI OBZORNİK

Simfonični koncert pod vodstvom mojstra Talicha

V kipeče navdušenje in iskreno radost je pogladilo naše razpoloženje ob velikem umetniškem dogodku, ki smo ga doživeli v lopek zvečer v Unionski dvorani. Dirigent Václav Talich — umetnik, ki ga je zaznamoval Bog za svečenika tega svojega, dlovelcu v ublaženje, upokojenje in sproščenost namenjenega daru — je prišel k nam, da nam za nekaj hipov odstre zavese, ki zadržajo hram najvišje glasbene umetnosti, tiste, ki je že prava posrednica med dognanimi človeškim življenjem in pa med ono metafizično skrivnostjo, v kateri moremo samo slutiti neskončno lepoto in vseobjemajočo večno resnico.

Nekako petindvajset let je, odkar je Talich nastopil do tako visokih vrhov vzpenjajočo se umetniško pot, in to ravno v tem našem skromnem glasbenem središču, ki pa je kljub majhnosti od usode zaznamovano, da slova v neko čudno povezanost celo z najvišjimi glasbenimi osebnostmi. Te dni pa je kot umetnik svetovnega slovesa prišel zopet k nam in v naših skromnih razmerah in v našimi skromnimi močmi priredil simfonični koncert, ki je zapustil vsi izrednega umetniškega glasbenega dogodka. S simfoničnim ansamblom (približno 70 muzikov), v katerem so se združili člani opernega orkestra, Orkestralnega društva in gojenci konservatorija, je izvedel spored slovanske simfonične glasbe. Prvi del so sestavljale tri skladbe: Dvořák »Karnaval« — uvertura za simfonični orkester — zanosit, elementarno ritmična skladba, polna razigranosti, razposajene čustvenosti, žive razplamtlosti in ritmične razgibanosti. Druga: Sukov »Meditacija« na korali sv. Václava (za godalni orkester) — ji je kontrastno stala nasproti. Tih, zasnanja poglavljenost je v njej, podobna umirjenosti, ki jo za trenutek razgiba rahla razkrojenost, pa se nato zopet potopi in zaključi v blažilni pokojnosti. — Tretja skladba je stvaritev slovenskega skladatelja Lucijana Škerjanca. Toplo lirčno občutje se prede v njej; v prelivačo se harmonsko barvitost se vpletajo rahle melodije in ti slikajo v malo dolgi razsežnosti razpoloženja in vibracije čustvovanja. Drugi del sporeda je po-

segel v globoko in v nedosežno širino razlito rusko duševnost. Zajel je Čajkovskijevo »Šesto simfonijo« (nazvano patetično). To je največje in najmočnejše delo tega zasanjanega, v čustveno mističnost zagledanega ruskega umetnika. V njej se je zazrl v usodno življenja, prepletene vsega z silnimi, pretresljivo obupanimi, pa tudi razkošno veselimi in v višino vzpenjajočimi se pojavi. Potrlost je v njej, žalost, trpljenje in obup, — razigranost in zanos, veselje in pogum, — pa zopet tih mir in upokojenost, ki se je našla in oprijela ob zadnji skrivnosti. Delo je polno izrednih glasbenih vrednot, tako v posameznih odtenkih, kot v celotni zasnovi, organiko povezani, jasno izklesani in čudovito izglajeni. — Ves spored večera je objemal le dognano obliko glasbenega izražanja romantične smeri in impresionizma.

Izvedba sporeda nas je pogladila v izrazito presenečenje. Spoznali smo, da tudi naše skromne reproduktivne glasbene razmere skrivajo v sebi velike vrednote, a so zakopane v globino, do katere delavci, ki grebejo preplitivo, ne morejo. Močna Talichova osebnost pa je našla sled do njih, jih izgrebla in obdelala v obliko tolikšne vrednosti, da smo zastrelili pred njo. Ni bil to orkester dunajske in tudi ne praške filharmonije. Bil pa je vendar orkester tisle kvalitete, ki je že možna poseči do onih meja, kjer se pričenja visoka simfonična umetnost. Še bi se mogla zvišati ta vrednost z skrbnejšimi pripravljalnimi vajami in z raznimi izpopolnitvami v orkestru (boljši viol, solisti sede v orkestru). Iz te skupnosti izvajajočih glasbenikov pa je genijalni dirigent izvajal glasbene misli, z izredno estetsko prefinjenostjo, z jasno smiselno, s plastično logičnim pojmovanjem, pri vsem pa z tako poglavljenostjo, občutjem in prepričevalnim doumevanjem, kot je to sposoben le oni, ki je v sebi združil dograjenega umetnika z dograjenim človekom.

Po dolgem času smo zopet mogli uživati visoko umetnost. Poslušalci, ki vendar to dobro občutijo, so v pravi slutnji napolnili dvorano do zadnjega kotička in iskreno delili zaslužen priznanje. V. U.

Velimir Deželić ml.: Kragulj

Roman. Avtoriziran prevod. Poslovenil Lojze Golobič. Mohorjeva knjižnica, 60. zvezek. Založila Družba sv. Mohorja v Celju, 1933.

Velimir Deželić ml. je nasledil svojega očeta ne le v pripovedniškem daru, marveč tudi v izbiri snovi, ki je zgodovinska. Ima pa seveda mlajši Deželić svoj slog in svoj način obdelave snovi. Dočim je starejši Deželić širok epik z živimi epizodami glavne junaka, z realističnim risanjem podrobnosti, je mlajši slikar posameznih podob, ki tvori zaključeno celoto, a niso gnane z napetimi dejanji, marveč so vezane z neko skupno idejo, ki veje skozi ves roman.

Tak je tudi roman »Kragulj«, ki se imenuje v originalu »Sofija odabra« (Sofija — modrost si je izbral, namreč sv. Ciril). »Kragulj« je prav za prav preprosto življenje sv. Cirila. To je glavni junak romana. Zato je razumljivo, da je ta roman (če ga sploh moremo imenovati roman) le galerija ponekod mojstrsko zajetih slik, ne pa široko delo zapletov in odpletov ter napetih dejanj. Deželić je pokazal v romanu nepriljeno podobo svetega Cirila, kakor jo je dobil iz njegovih življenjepisov, tuptam jo je malec idealiziral (zlasti z lepoto slika o Mirijam), sicer pa je v celoti obdržal verno podobo velikega slovanskega apostola. Zdi se, da vprav zato, da ne bi te osrednje osebnosti zakril, ni pisatelj iskal drugih velikih oseb, ki bi bile sporedne sv. Cirilu, a bi z zapletli gnale tok dejanja.

V romanu, ki se dogaja v glavnem v Carigradu, Rimu in na slovanskih tleh (tudi v Sloveniji), je v posameznih slikah izvrstno prikazana doba tedanjega Bizanca v njegovih političnih, verskih, kulturnih in materialističnih razmerah, več ali manj tudi krščanskega Rima ter slovanskih narodnih prilik. Zlasti poslednje je bil trd oreh, kakaj pisanih virov iz tedanje dobe skoroda ni, zato so pa folkloristično te slike prav lepo podane in zdi se, da je zlasti borba za slovansko bogoslužje, za slovansko knjigo nekaj simbol na težke razmere Slovanov tudi iz novejših zgodovine. Zanimivo je, da je vnešen v knjigo tudi Sv. Jošt, kjer se je sestajal Velimir Deželić s pokojnim Krekom (hrast frekt) in je tako davno simbolno povezal z živo zgodovino.

Ce se še dotaknemo posameznih slik, je umetniško brez dvoma med najmočnejšimi »Kragulj« (tedaj se odloči Cirilovo nadaljnje življenje). Kot rečeno, ta Deželićev roman nima dejanja, nima epike, pač pa je sinteza posameznih slik, ki so same zase nekatere umetniško močne, v celoti pa ne vežejo romana z ono silo, kot bi se to pri romanu pričakovalo. Vendar bo ta roman dobrodošel slovenskim bralcem, ki častijo svetega Cirila ne je kot svetnika, marveč tudi kot onega, ki je prvi posvetil z lučjo v slovansko poganstvo in slovansko kulturno temo. In s tega vidika je prav, da je vprav Mohorjeva družba izdala ta roman. J. K.

Iz književnosti Gradiščanskih Hrvatov

Mate Ujević: Gradiščanski Hrvati. Sa slikama. Jeronimska knjižnica. Uredjuje dr. Josip Andrić, Zagreb, 1933. — O gradiščanskih Hrvatih se je v Zagrebu že dosti pisalo (Esih, Ujević itd.), zlasti po vojni, odkar budno spremljajo Hrvatje vse raztresene ude svojega narodnega telesa. To pot pa je napisal Ujević zaokroženo sliko vsega notranjega in zunanega življenja gradiščanskih Hrvatov. Najprej je orisal njihovo zgodovinsko ozadje (naselitve), nato prehaja na sedanje stanje posameznih gradiščanskih vasi. Ujević razvija tu statistično, gospodarsko, etnografsko, jezikovno, književno in versko plat gradiščanskih Hrvatov. Iz celote moremo posneti, da so etnografsko še dobro ohranjeni, tudi v umetni književnosti se lepo razvijajo. Zanimivo je dejstvo, da so se vprav oni domačini narodno ohranili, ki so ostali katoličani; oni, ki so prestopili v protestantizem, so podlegli nemstvu. Isti pojav kot pri Lužičkih Srbih. Tudi to je zanimivo, da imajo gradiščanski Hrvati še nekaj zanemljeno čisto hrvatskih šol. Ujevićeva knjiga pokaže doslej najbolj sintetično podobo celotnega življenja gradiščanskih Hrvatov in je Jeronimski družbi v čast, da jo je izdala.

Mate Miloradić: Zbirane Jačke. Za tisk uredil Martin Meršić. Izdalo »Ilir. kulturno društvo«, 1933. — Med hrvatsko narodno manjšino v Gradišču so vzdrževali jezik in domačo miselnost vseh 400 let največ duhovnik, ki so se najgloblje vživeli v svoje ljudstvo. Ne le, da so jim govorili v narodnem jeziku v cerkvah, šolah in zasebnih domovih, marveč so jim tudi pisali knjige. Seveda niso imele te knjige druge vrednosti kot vzgojne

in narodnostne. Mate Miloradić pa, ki je l. 1928. umrl, je bil globoko izobražen mož (kakor piše Meršić v uvodu knjige) poliglot, matematik, filozof, teolog, vse v veliki meri, se je v petdesetem letu življenja lotil še pesništva. Napisal je celo vrsto domoljubnih verskih, osebnih in občečloveških pesmi, kakor so mu jih časi izzvali, in te je zdaj uredil njegov prijatelj Meršić v zgoraj imenovano zbirko. Evropske umetniške vrednosti seveda nimajo te pesmi, ker jih je Miloradić pač pisal, da bi z njimi zval ljubavi zabavljali in pokazal svojo braču Hrvatce, pač pa so verno ogledalo narodne trdoživosti Gradiščanskih Hrvatov, ki jih kljub štrlistu letom življenja sredi tujih narodov (nemškega in madžarskega) niso mogli narodno zlomiti.

★

Pia in Pino Mlakar v Belgradu. Tu se že dober teden mudita Pia in Pino Mlakar. Prišla sta z nameuom, da tudi belgrajski publiko pokažeta svojo umetnost. V petek, 10. t. m. sta priredila »p večer v veliki dvorani Kotarčeve zadušbine. Ob tej priliki naj bo omenjeno, da sta že lansko jesen, po velikih uspehih v Ljubljani, poskušala z nastopom v prestolnici. Pa jima iz raznih vzrokov ni bilo mogoče nastopiti. Letos pa se je njuna vroča želja izpolnila. — Predvsem moram podčrtati zbranost programa, s katerim sta se pojavila dva mlada, Belgradu še popolnoma neznanca umetnika. In ta izbrani program je bil kljub svoji raznovrstnosti sila enoten in sistematično sestavljen. Njun plesni večer je bil celota zase. Zato tudi ni čudno, če sta žela tolik uspeh. Plesala sta na glasbo Bacha, Rahmaninova, Felinca, Chopina, Prokofjeva, Rimski-Korsakova, Godarda, De Falle, Caselle in eno stvar tudi po srbski narodni pesmi. Na klavirju ju je spremljal dr. Danilo Švara, ki je našel za ta večer prispel iz Ljubljane. Reči moram, da je njun ples nekaj duhovitejšega, zvišenejšega in resnejšega, kot smo navajeni razumevati pod tem pojmom. V tem sta pokazala, kako daleč sta od tradicijonlanega, osladnega baleta, kam sta se v in po Labanovi šoli že samozavestno povzpela. Reči je treba celo, da je njun večer naravnost prelom v pojmovanju baleta kot je tu doli v navadi. Pravo pot sta izbrala, samo držati se je morata in z isto resnobo kot sta začela, iti naprej. Upam, da ju bomo še videli! T. P.

Klaverjev misijonski koledar za l. 1933 krasi lepe slike iz afriških misijonov ter poučno in zanimivo vsebino. Med drugim je v njem privlačna povest »Male Abesinke«. Ta ljubek popis je vzlet iz življenja treh zamorskih deklic, ki so živele v Rimu ob strani služabnice božje, Marije Terezije Ledochowske. Cena mu je 5 Din. — Misijonski koledarček za mladino za leto 1934 prinaša ljubke povestice in slike. V veselje bo ne samo mladini, ampak tudi odraslim. Gniljiva je povest »Petrickovo prvo in zadnje sv. obhajilo«. Nad vse šaljiva pa je zgodbica »Za malega zamorčaka malo preveč«. Cena 3 Din. Pri 10 izvodih eden povrh. — Oba koledarčka priporočamo prijateljem misijonov, staršem in vzgojiteljem. Naročata se pri »Družbi sv. Petra Klaverja«, Ljubljana, Metelkova ulica 1.

Spomenica prilikom proslave 20-godnjice pevačkov društva »Vardare« razpravlja o ustanovitvi in nadaljnjem delu pevskega društva »Vardare«, žigar nastop smo te dni slišali v Ljubljani.

Maurice Ravel pripravila opero »Ivano d'Arc« in sicer po tekstu Delillea. To snov je porabila pred Ravelom že cela vrsta glasbenikov, kakor R. Kreutzer, Verdi, Čajkovski itd.

Kotlje

Prostovoljno gasilno društvo Kotlje je imelo 12. novembra svojo izredno skupščino. Po pozdravnem govoru načelnika ter po poročilih ostalih odbornikov je soglasno izvoljen za predsednika bivši načelnik Kolar Karel, posestnik; za poveljnika Ivancin Florijan, posestnik; za blaginjska Herman Franc, posestnik; za tajnika Kotnik Zorko, šolski upravitelj. Po svečani zapisi se je poslala udanostna brzojavka kralju in pozdravna brzojavka ministru za telesno vzgojo.

Cesto, ki vodi iz Kotelj v Rimski vrec, bodo razširili in popravili. Potrebni denar bo banska uprava v kratkem nakazala. Kaj pa ostali del ceste, ki vodi iz Kotelj v Guštanj, ki je v zelo slabem stanju? Sploh je želja prebivalstva, da to cesto prevzame banovina. Smo prav veseli, da se zadnja leta tujski promet dviga, pa smo mnenja, da merodajni faktorji preskrbe naprej tako cesto, Ri bo ustrezala tudi tem namenom.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženski oglas Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka petlinna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Vajenci

Mesarskega vajenca
poštenih staršev, sprejme Ivan Baš, Kodeljevo pri Ljubljani. (v)

Trgovskega vajenca
z dobrimi šolskimi spričevanji, samo z dežele, zdravega, močnega, ki je vajen dela, sprejme takoj Plemenitaš Josip, Planina pri Sevnici. (v)

Vajenec
priden in pošten, ki ima veselje do mesarske obrti — se sprejme. Anton Belhar, mesar in prekaljevalec, Tržič. (v)

Službodobne

Hotelsko kuharico
perfektno, z dobrimi spričevanji, išče restavracija v Ljubljani. Ponudbe pod »Hotelska kuharica« št. 13438 na upravo »Slovenca«. (b)

Natakarico
staro 30 let, z osebno pravico, pripravno za vsa dela, kakor tudi za kuhinjo, sprejme v stalno službo gostilna »Vila Dagmar«, Selce kraj Crkvenice. (b)

Postrežnica
se sprejme za vsa hišna dela. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 13482. (b)

Denar

50.000 Din
na prvo mesto vknjižbe iščem; večkratno kritje. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Dobre obresti« št. 13492. (d)

Službe iščejo

5000 Din kavcije
nudim za kakršnokoli zaposlenje. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13468. (a)

Šofer

trezen in vesten, dober vozač, prost vojaštine, zmožen 10.000 Din kavcije v knjižicah Mestne hranilnice, želi priti k tovrstnemu ali osebnemu avtu; gre začasno brezplačno. Duša Josip, Vel. Mlačovo, Grosuplje. (a)

Pridna kuharica

išče mesta pri krščanski obitelji. Zmožna vsakega dela. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Poštena« št. 13493. (a)

MESARSKI POMOČNIK

išče službo. Nastop takoj ali s 1. decembrom. Prevzame vse hotelske posle. Zmožen kavcije. — W. Maier, m. p., Št. II, Slov. gor. (a)

Službo služe

ali raznašalca — iščem. 5000 Din kavcije. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 31469. (a)

Stanovanja

Stanovanje
center, lepa lega, solčno, 4—6 sob s posebnimi vhodi, popoln komfort, se odda za februar dobri stranki — po zelo zmernih najemninah. — Pojasnila: Dvořakova ulica 6/III — telefon št. 3314. (c)

Opremljeno sobo

lepo, s strogo separiranim vhodom — oddam s 1. decembrom. Sv. Petra 44. (s)

Prazna soba

z vhodom iz stopnišča, čista, se odda s 1. dec. Vegova 10-I. (s)

Opremljena soba

se odda dvema osebam. Rožna ulica št. 35. (s)

Posrestva

Kupim
proti plačilu v gotovini posrestvo 20 do 30 orlov na Gorenjskem oziroma Sp. Štajerskem. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Takojšnje plačilo« št. 13470. (p)

Kupimo

Božična drevesa

od 40 do 60 cm visoka, 2000 kom., kupim. — Ponudbe poslati na upravo »Slovenca« pod »Božična drevesa« 13.201. (k)

Vsakovrstno

zlatu kupuje
po najvišjih cenah
CERNE, tvečir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Prodamo

Namočeno polenovo
dobite zopet vsak petek pri I. Buzzolini, delikatesa in zajtrkovalnica (za škofijo). (l)

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam audi v veliki izbiri oauugodne in oaceneie tvrdka Karl Prelog Ljubljana Židovska ulica in Stari trg (l)

Zimska jabolka

raznih vrst ter prvovrstna jabolka mošančke prodaja

Gospodarska zveza v Ljubljani

Čebulo

prvovrstno — razpošilja vsako množino po 63 Din za 100 kg: Uršič, Moškanjci. (l)

Pozor!

Nudim prva sveže in kislo zelje ter repo iz svoje že nad 30 let obstoječe tovarne po najugodnejših cenah v sodih po 25, 50 in 100 kg. Zeleničariji poseben popust. Tovarna kislega zelja Oražem, Moste pri Ljubljani. (l)

PERJE

sivo, čehano
kg Din 25—
Pol puh bel kg Din 95—
Pol puh siv kg Din 100—
Pol puh sivi I. kg Din 125—
Puh bel, najfiniši kg Din 220—
Vse kemično očiščeno!

Eksportna hiša 'Luna', Maribor

Jabolka
štajerska, prvovrstna — obrana, namizna — ima na zalogi Trgovska in gospodarska družba, Cigaletova 1 (poleg sod-nije). (l)

Koruzno moko

za krmo
dobite najceneje pri Fran Pogačnik d. z. o. z. Ljubljana
Tyrševa (Dunajska) c. 67 nasproti mitnice.

Za živinorejce

neobhodno potrebno Težakovo olje za živino — se dobi samo pri tvrdki M. Težak, Zagreb, Gunduličeva 13. — V ročkah od 5 kg za 100 Din, po ročki s plačano poštnino.

Sveže morske ribe

vsak petek v trgovini Stacul, Selenburgova ul.

Singer

krojaški in ženski, malo rabljen, prodam za 600 Din. Gradaška 8. (l)

Jabolka

zimska, okusna, po 4 Din kg franko vsaka postaja, povzeto razpošilja: Postržin, Maribor. Gozdna ulica 56. (l)

Specialno izbire

modnih blač in pumpar dobite najceneje pri Preskerju, Sv. Petra c.

Železna postelja

zložljiva, z novo mrežo, poceni napredaj. Andlovic, Komenskega 34. (l)

Javna dražba!

Na podlagi sodnega edikta E 50/32-61 Okrajnega sodišča v Trzinu se bo vršila v soboto 18. novembra ob 13 v Trzinu, Predilniška ulica 1, javna dražba dveh kompletnih spalnic in dveh kompletnih jedilnic ter raznih desk trdega lesa, na kar se interesi opozarja.

Obri

Dame - pozor!

Za 20% nižje cene ima sedaj frizerski salon »POLANC« v Kopitarjevi ulici št. 1.

Debele

luskinate otrobe

kupite najceneje pri tvrdki A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24.

KAJ PA DELATE!



Mnoge ženske mislijo, da morajo stalno rabiti puder, da se jim ne svetli lice in nos, pa niti ne slutijo, koliko to škoduje koži.

Vsled posrečen nove iznajdbe je pa ženski potrebno samo enkratno pudranje na dan in sicer zjutraj. Puder, pomešan z nekoliko kreme, se prilepi na obraz in ne odpade niti na solnce, niti na vetru ali dežju. Da celo v najbolj topli plesni dvorani ne V Tokalon-pudru je krema pomešana z najfinjšim, na zraku posušenim pudrom Tokalon puder je edini pravi in neponarejeni Mousse of Cream puder za obraz s peno kreme. Je izvanredno sredstvo za oblaževanje kože in nikoli ne zamaši znojnice, kakor to povzroča stalno pudranje.

Rabite Tokalon puder zjutraj in opazujte učinek na Vašem obrazu.

Tudi v naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta 5 (paviljon) lahko plačate naročnino za »Slovenca«. »Domo-ljuba« in »Bogoljuba«, naročate inserate in dobite razne informacije. — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne.

Kurjih očes ni več!



Zakaj bi trpeli zaradi kurjih očes, ki grizejo, pečejo in bodejo ali pa zaradi bolnih, občutljivih in pekočih nog? Saltrat Rodell, nasut v vodo, sprošča kisik in daje vodi videz mleka. Ko so noge namočene v tej mlečni kopeli prodre kisik v znojnice in dovede zdravilne in ublažujoče soli do samega sedeža in jedra bolezn. Kurja očesa se tako omeščajo, da jih lahko v celoti odstranite s korenino vred brez vsake bolečine in nevarnosti. Kopeli ublažuje tudi otekline, vnetja in ozeblino.

Saltrat Rodell se prodaja povsod po znatni ceni.

Aleksandra Rahmanova: Dijaštvo, ljubezen, Čeka in smrt

10. aprila 1917.
Spala sem zelo slabo. Vso noč sem videla Arkadija, ki si hoče končati življenje. To je grozno! Hitim na vseučilišče, moram biti na jasnem. Zvečer.
Arkadij živi! Prvi človek, ki sem nanj nalezla na vseučilišču, je bil on! Sedel je v veži in s pojočim glasom bral pesmi Sonji Ivanovni. Bila sem tako trdno prepričana, da se bo ustretili, da sem bila ob pogledu nanj nekako razočarana.
Seveda sem se takoj sramovala tega občutka, jezilo me je pa le, da sem se ves dan in vso noč tako vznemirjala. — — —

11. aprila 1917.

Vadim mi je pisal danes. O revoluciji v Peterburgu piše:
»Nikoli ne pozabim tega krasnega dne. Praporščaki smo v ponosnih oddelkih korakali po mestu, med petjem in godbo, in ljudstvo na okrog nas je pozdravljalo. Obsipali so nas s cvetjem — vijolicami in zvončki. Pobral sem šopek in shranil dve vijolici, eno za se in eno za vas, Alja, naj nama ostanejo te cvetlice v spomin na krasne dni, ko je naše ljudstvo slednjič postalo prosto in srečno, naše nesrečno rusko ljudstvo, ki je toliko pretrpelo. Vsi smo prepričani, da vojna kmalu mine in bomo lahko začeli v miru graditi. Alja, Alja, le pomislite, koliko sreča, da doživljamo te čudovite dni: Enakost, svoboda, bratstvo! Za Rusijo je postalo dejstvo, resničnost!« — — —
Vse zdaj govori o Kerenskem. Vsi zaupa-

da je sposoben, Rusijo rešiti. Povsod vidim njegovo podobo. Naša tovarna bonbonov je izdelala slašči-ke z njegovo podobo. Sicer niso dosti pridne, zelena smov, ki ima okus po cimetu, in s čokolado oblita, toda prišlo je v modo, gostom postreči s »Kerenskimi«. »Prosim, vzemite še enega Kerenskega!« Ta šala strašno ugaja vsem in stiši jo dobesedno povsod.

18. aprila 1917.
Danes so pokopali Vadimovega strica. Skoraj vse mesto se je udeležilo, silna množica delavcev. Krsta je bila rdeča, venci iz rdečih rož in rdečih nageljnov. Bilo je kakor na praznik; ljudje so se vedli tako, kot da ne bi spremljali človeka do groba, ampak bi mu čestitali za god. Vsi govorijo so izražali veselje nad svobodo in revolucijo. Borili se je za enakost, svobodo in bratstvo in umrl je, ko je videl uresničene ideale, ki je žanje živel; to je bil smisel vseh govorov. Nadležda Pavlova ni jokala. Na žalno obleko si je pripela velik rdeč nagelj. Samo Vadimove sestre so jokale. Ko so krsto spustili v grob, so vsi pomatili vanj rdeče cvetlice. — — — Sonce je žarko sijalo in bilo je toplo kot poleti. — — —

14. aprila 1917.
V Peterburgu je pred kratkim zboroval kongres kadetov. Z začetjem smo zvedeli, da hoče vlada vojno nadaljevati do »zmagoslavnega konca«. Uničiti avstrijsko-nemški militarizem, osvoboditi morske ožine. Vladin smoter je sicer osvoboditi ljudstvo, toda naprej je treba priboriti zmago. Mir brez aneksij in kontribucij. Rodičeva so silno slavili.
Toda naši vojaki so videli čisto drugega mnenje nego Rodičev. Ko so pri nas vojakom prebrali vladne resolucije, so se smejali in žvižgali. Maša, ki neprestano sedi na klopi pred hišo in se po-

govarja z vsakovrstnimi ljudmi, pravi, da je vojakom malo mar zmaga z ali brez kontribucij in aneksij. Mir hočemo, mir, pravijo, vrag naj vzame provizorično vlado, samo delavski in vojaški sveti nam prinese mir.

Naš docent pravi, da bodo delavski in vojaški sveti kmalu močnejši od vlade. Kdo jih je prav za prav poklical in odkod so se vzeli delavski in vojaški sveti, tega ne ve nihče. Ampak so in glavno je, da vedo, kaj hočejo, dočim naša začasna vlada ravna po slavni devizi: »Po eni strani... po drugi strani.« Po eni strani je v vojski neogibno potrebna disciplina, po drugi strani ni mogoče po revoluciji discipline zahtevati. Po eni strani mora vse gospodarstvo propasti, če se ne bo delalo, po drugi strani ni mogoče prepovedati zborovanj in sestankov med delovnim časom, kajti po revoluciji je dovoljeno svoje mnenje svobodno povedati. In tako dalje. Docent pravi, da vojaški in delavski sveti ne bodo dolgo z vlado delali.

15. aprila 1917.
Velika noč. V vseh cerkvah zvone zvonovi. Na ulicah je polno ljudi. Povsod tolpe pijanih vojakov, ki so po revoluciji nenadoma napolnili mesto. Prej so bili v vojašnicah, zdaj so ves dan na ulicah, imajo zborovanja in se vedejo silno izživljeno, kot bi bilo vse mesto njihovo. Oplenili so nekaj vinskih kleti in žganjaren, se do nezavednosti napili in zabavljali delavcem, ker so dobili osemurni delavnik. Sama sem slišala, ko je rjovel vojak:
»Mi smo na fronti vsak dan štirindvajset ur kri prelivali, vi ste pa tičali v zaledju in ste izdelovali granate. In zdaj nočete eno uro več delati?«
Spopad se je končal s pretepom, prišla je milica. Toda milice nihče ne vzame resno, vse se ji posmehuje. Sestavljena je iz samih fantičev in di-

jačkov ter starih invalidov. Na trgu štejejo celo kramarice za srámoto, če bi jih strahoval miličnik. Videla sem, da je sejmarska miličnika, ki ji je ukazal, naj se preseli na drug prostor, postavila pisker kislega zelja na glavo, kar je vzbudilo med množico neznanosko veselost.

Ze zunanost je taka, da ne more vzbujati posebnega ugleda. Nekaj posebnega je, da so vedno v plaših, ki so ali mnogo preveliki ali mnogo premajhni. Potem se povsod vmešavajo, kjer nimajo ničesar iskati, jemljejo kmetom živila in jih sebi pridržavajo, zapirajo kogar se jim poljubi, in jih za napitnino zopet izpuščajo. Navadni mešan z obžalovanjem misli na staro policijo, ki je vsaj na ulicah skrbela za red, da si lahko mirno šel svojo pot. Toda vse stare policiste so poslali na fronto. Nedavno so imeli vojski zborovanje, na katerem so zahtevali: dovoljenje, da smejo na ulicah kaditi, prosto vožnjo v prvem in drugem razredu, prenočevanje zunaj vojašnice, dovoljenje, da smejo nositi civilno obleko, in... da ni treba vsakega častniškega »psac« pozdraviti. —

To nam je pravil polkovnik Orlov. Namerava se takoj javiti za fronto, kajti v zaledju pri takih pogojih ni mogoče več delati.

Zaradi nemirov med prebivalstvom nam letos ni bilo mogoče, da bi prebili velikonočni kot po navadi pri starem očetu in stari materi. Potovati je zdaj čisto nemogoče. Vlaki so prenapolnjeni z vo-jaki; vozijo se v prvem in drugem razredu in čisto pomečejo potnike, ki jim niso všeč, skozi okna, ko je vlak v polnem diru. Zeleniško osebeje je v rokah vojakov samo igrača. Kdor se upira, tega »tovarišče« neusmiljeno nabijejo. Celo na strelah železniških voz se vozijo in čisto med vožnjo kdo pade z vlaka. Očetu zdaj prinašajo v bolnišnico mnogo takih ponesrečencev s polomljenimi udli. — Vojaki se nočejo bojevati, ampak uhajajo s fronte kar morejo dač.